

Taxa postală
plătite in num.
No. 224.716 929.

Szerkesztőség
és kiadóhiva-
tal: Cluj-Ko-
lozsvár, Stra-
da Baron L. Pop (v. Brassai-u.) 10.
Telefon: 9-77. Előfizetési árak:
Havonta 110, negyedévre 320, fél-
évre 600, egészévre 1200 lej. K.
földre: Havonta 1, negyedévre
félre 6, egészévre 10 dollár. H.
détések díjszabás szerint. Az „U-
KELET” az erdélyi és bánági
zsidóság egyetlen napilapja. Cik-
keink utányomását csak a for-
rás megjelölésével engedjük meg.

UJ KELET

ZSIDÓ POLITIKAI NAPILAP

Bérmentellen
leveleket nem
fogadunk el.
Kéziratok
megőrzését és
visszaküldését
nem vállaljuk.
Főszerkesztő dr. Marton
Ernő. Felelős szerkesztő Jámbor
F. Bukaresti szerkesztő: Hátszegi
Ernő, Str. Sf. Constantin Nr. 31.

Ara 5 lej

Kedd, 1932 jun. 21.

5992. ÉV
SZIVAN 17.

XV. ÉV.
137. SZÁM

A dalai láma háboruja

A dalai láma, aki a lhasszai szírtek tetején trónol, hétszer hét fallal elzárt kolostorában, háborút indított Kína ellen.

E pillanatban még nem tudjuk, hogy miért, azt sem, hogy mi a célja ennek a háborúnak.

Egyelőre csak azon csodálkozunk, hogyan történhetett, hogy a hétszer szentséges buddhista szent egyszerre katonává csapott fel s mint hajdan a kereszties vitézek a szeretet apostola nevében, hogyan tette meg a vérontást az égi üdvözölés földi eszközévé.

Nagy erjedések, nagy feszültségek tomholhatnak a titokzatos Távolkeleten, ha már Tibet, ez a titokzatos és alig ismert ország is háborúra adta a fejét.

Vajjon a kínai buddhisták vallásos élete nem tetszik a dalai lámának? Vagy talán valami teológiai kérdés indította arra, hogy vérontással állítsa helyre a megsértett erkölcsi világrendet? Féltünk, hogy nem erről van szó. Féltünk, hogy Tibet és Kína között ugyanarról van szó, ami Japán és Kína között kiélesítette a helyzetet; valami hatalmi érdekrol.

Talán nem is Tibet hatalmi érdeke, hanem valaki másé.

Ha a jelek nem csalnak: az angol imperializmusé.

Az adók leszállítása

A nemzeti parasztpárt utoljára 1928-ban ígérte meg az országnak az adóterhek csökkentését.

Mihelyt hatalomra került, tíz, sőt husz százalékos adóemelés sulyosodott az ország lakosságára.

Akkor még nem érezte az ország a gazdasági válság halálos szorítását. Akkor még lehetett elfogadható érveket felhozni az adóterhek emelése mellett.

De ma nincs a világnak az a dialektikusa, aki meg tudná indokolni nem az adóemelést, de azt, hogy a mai viszonyok mellett a jelenlegi adóterhek egyáltalán fenntarthatók.

Ma az állam a legnagyobb ádrágitó. Hiába zuhantak le oly félelmetesen az összes termékek árai, a monopól kitar a régi árnívó mellett s a CFR ragaszkodik a régi tarifához.

Hiába csökkentek a minimumra a kereseti lehetőségek, hiába csappant meg negyedére, sőt nyolcadára a forgalom, az állam változatlanul a régi kereseti viszonyokhoz, a konjunktúrához mért adókat követeli.

Hát ez az állapot nem tartható fenn tovább.

Ha a négy évvel ezelőtti ígret kortesfogás volt, ugy a közterhek csökkentésének mostani beigérése komoly valóság kell hogy legyen.

A nemzeti parasztpárt nem önmagának tartozik ezzel, hanem az ország felsőbb érdekeinek.

On revient toujours...

Mielőtt a faszizmus szélső nacionalista lobogóját kibontotta volna, Mussolini a Duce, — a nemzetközi szocializmus leg-radikálisabb szószólója volt.

Az olasz pártban ő volt a legharciasabb, ő volt a legelszántabb, ő volt a legnagyobb. Néha nem is egy szocialista, hanem egy szindikalista-anarchista benyomását tette.

Börtönt és üldözést szenvedett a szocializmusért, mindaddig, míg a szocializmus Olaszországban csaknem a megvalósulás meggyéjére érkezett.

Ekkor azonban valami különös dolog történt.

Mussolini, a szélső radikális internacionalista faszisztává, a kapitalizmus megmentőjévé, az olasz fehérterror vezetőjévé csapott fel.

Máról-holnapra megtagadta nemcsak multját, hanem jelenét, de minden volt barátját is.

A tetterős férfi, aki előbb forró dühvel és elszánt harciassággal támadta a kapitalizmust, a kapitalizmus zsoldjába állott; a szélsőséges atheista megegyezést kötött — a pápával.

Ma az egész országban megkezdődik a tisztviselők és nyugdíjasok járulékaiknak kifizetése

Hogyan használta fel a kormány a Banca Nationalától kapott egymilliárd lejt. 877 millió lejt fordítanak a személyi kiadásokra

Bucuresti-Bukarest, június 20. (Az Uj Kelet tud.) A király ma aláírta a fizetések kiutalásáról szóló dekrétumot, amely többek között felhatalmazza a kormányt, hogy június 30-ig a rendelkezésre álló alapokból teljes mértékben kifizesse a májusi és júniusi illetményeket.

Amennyiben az ehhez szükséges összegek felül több folyik be, ugy más kiadások is teljesíthetők a főlegleg mértékéig. Egyébként azonban csak a leg-szükségesebb dologi kiadásokra szabad utalványozni. Meg van engedve az állam fizetési utalványainak az adóba való beszámítása az 1932. évre is.

A rendelet egyben előírja, hogy az egyes miniszteri tárcák terhére milyen összegű kifizetések lesznek e hó folyamán eszközözendők:

Hadügyminisztérium: személyi kiadások 205 millió, dologi kiadások 62 millió.

Pénzügyminisztérium: személyi kiadások 68 millió, dologi 155 millió.

Közüktatásügy: személyi kiadások 317 millió, dologi 9 millió.

Belügyminisztérium: személyi kiadások 105 millió, dologi 23 millió.

Közmunkaügyi, személyi kiadások 3 millió, dologi 2 millió.

Igazságügy: személyi kiadások 61 millió, dologi 60 millió.

Földművelésügy személyi kiadások 28 millió, dologi 60 millió.

Munkaügyi: személyi kiadások: 36 millió, dologi 8 millió.

Ipar és kereskedelmi: személyi kiadások 10 millió, dologi 3 millió.

Külföldi: személyi kiadások 3 millió, dologi 10 millió.

Miniszterelnöki: személyi kiadások: 479.000.

A kiutalandó fizetések összértéke 877.715.963, személyi és 283.511.000 dologi kiadás.

Az összes pénzügyi ellenőrök utasítást kapnak a rendelet szigorú betartására és annak ellenőrzésére, hogy június hónapban semmiféle más kiadás ne történjen a jövő havi kiutalások terhére.

A Banca Nationala közölte fiókjával hogy holnap bocsássák az illetékes pénz ügyigazgatóságok rendelkezésére a következő összegeket:

Alsófehér: 11.612.000, Arad: 17 millió 712.000, Bihar: 15.568.000, Brassó: 13.201.000, Krassó: 6.132.000, Csik: 4 millió 479.000, Cluj: 37.406.000, Fogaras: 4.749.000, Hunyad: 12.821.000, Máramaros: 5.251.000, Maros: 11.749.000, Naszód: 6.545.000, Szatmár: 12.678.000, Udvarhely: 3.912.000, Szilágy: 8.624.000, Székely: 23.362.000, Szamos: 6.351.000, Nagyiküllő: 4.699.000, Kiskiküllő: 7 millió 449.000, Temes 23.070.000, Háromszék: 5.562.000, Torda: 6.444.000.

Ebből az összegből kedden mindenütt kifizetik ugy a májusi fizetések hátralékait, mint a júniusi illetményeket. Ahol a kiutalt összeg kevés, ott azonnal intéz kedés fog történni további ellátmány küldése végett.

Tibet háborút üzent Kinának

London, június 20. Távolkeleti táviratok szerint Tibet mozgósítást rendelt el, megüzente a háborút Kinának s csapatai már be is törtek több helyütt kínai területre. A hír nagy feltűnést kel-

tett. Közlebbi részletek hiányzanak. Moszkvai lapok azzal vádolják Angliát, hogy felfegyverezte a dalai láma hadseregét.

A faszizmus lett Európa legszélsőbb nacionalizmusának, kardesörtető imperializmusának képviselője és a béke legnagyobb ellenfele. Igaz, hogy ekkor még nagy remények állottak a faszizmus előtt. A Duce akkor még komolyan hitte, hogy a kis közepurópai államok segítségével borsot törhet Franciaország orra alá s szentül hitte azt is, hogy a faszizmus fel fogja tartóztatni a világválságot — legalább is Olaszországban.

Közben azonban a világválság Olaszországot is kikezdte. Nagyon is kikezdte, csaknem katasztrófálisan. Az olasz államháztartás deficitje 1931-ben már szédületes arányokban bontakozott ki.

Mindenki azt várta és azt hitte, hogy Mussolini, akit a kapitalisták segítettek uralomra, ennek a kapitalizmusnak lesz mindhaláláig a védője.

Akik ezt hitték és ezt várták tőle, éppen ugy csalódhatnak most benne, mint hajdan elvtársai.

Mussolini, ugy látszik, csak azért tagadta meg szocialista multját, csak azért csukatta szájával börtönbe volt elvtársait, azért gyilkoltatta meg Matteottit, hogy az idők fordulásával ujra visszatérjen — régi frazeológiájához.

Az életben is gyakran megtörténik, hogy az elhagyott és megunt szeretőhöz, sőt az elhagyott és megunt feleséghez is visszatérnek a férfiak.

„On revient toujours a son premier amour” — mondja a francia vers; —

van ugy, hogy az ember visszatér régi szerelméhez.

Mussolini most a francia verset próbálja igazolni. Az egyik angol lapban fulmináns cikket írt, amelyben a világ összes nyomoruságaiért a tulzott nacionalizmust, a kapitalizmus degenerálódását és a plutokraták kizsákmányolását teszi felelőssé, amelyeknek megszüntetése nélkül — írja — nem virradhat jobb jövő a világra.

A faszista Mussolini ujra ugy beszél tehát, mint a régi munkásvezér, aki valamikor az Avantit szerkesztette.

Az olasz plutokraták zsoldosa a plutokraták ellen fordul, az olasz szélső nacionalizmus apostola a tulzó nacionalizmust szidja.

Nem véletlen ez a pálfordulás. Mussolini nagyon jó taktikus, akinek kitünő érzéke van a kiaknázható fordulatok felismeréséhez.

Ha Mussolini, a faszista beszél így, akkor a faszizmussal valami baj van.

Es még valamit ne feledjünk, Mussolini azért lett faszista, mert szocialista elvtársai nem az ő egyéni recipéje szerint akarták megvalósítani a szocializmust. E pillanatban azonban Mussolini az ur Olaszországban s nem lehetetlen, hogy arra gondol: hátha most általa, kizárólag ő általa valósul meg az, aminek megvalósulását annakidején éppen ő gáncsolta el.

VILAG TÖKRÉ

Románia transzfer nehézségei előtt

Idők jele, hogy Románia nagy pénzügyi és társadalmi, sőt politikai eseményként könyveli el a tisztviselők és nyugdíjasok kéthónapi illetményeinek kifizetését. A külföldi szakértők támogatását kellett igénybe venni ehhez a művelethez, és elsősorban a tisztviselői fizetések nemfolyósítása volt az, ami a Jorga-Argetoianu kormányt megbukattatta. Ez is egyike azoknak a paradoxonoknak, amelyekből oly sok található az ország közéletében. A közepurópai államok közül kétségtelenül Romániát sújtotta a legkevésbé a gazdasági válság. Es mégis: a szomszédos Csehszlovákiában háromezer—háromezeröttszáz koronás fizetését a hónap 31-én pontosan megkapja a falusi tanító, míg a romániai tanítók 3000 lejes fizetésükre hét hónapig kellett várakozzanak.

A külföldi szakértők egyébként nem minden rekompenzáció nélkül adták hozzájárulásukat ahhoz, hogy a Banca Nationala egymilliárd lejes hitelt nyisson az államnak. Roger Auboin, a jegybank francia ellenőre, csak azzal a feltétellel volt hajlandó ehhez a művelethez hozzájárulni, ha a kormány követni fogja a Charles Rist emlékezetes jelentésében foglalt utmutatásokat. Ez a feltétel volt az ára annak, hogy Auboin hozzájárult az egymilliárd lej kiutalásához. Holott ez a stabilizációs program szempontjából nem egészen nevezhető ortodox műveletnek. Igaz ugyan, hogy a Banca Nationala, midőn egymilliárd lej értékű ércpénzt bocsátott az állam rendelkezésére, nem szaporította közvetlenül az emissziót. De a szaporodás bekövetkezett már akkor, midőn megkezdtek a Mihai vajda képevel ellátott pénzdaraboknak a forgalomból való kivonását, hogy ezüstpénzzel helyettesítsék azokat.

A Banca Nationala mérlegeiből kiderül, hogy 5, 10 és 20 lejes pénzdarabokat 2 milliárd 240 millió értékben hoztak forgalomba. Hogy most a jegybank újabb egymilliárdnyi ércpénzt adhasson a kincstárnak, új bankjegyeket is kellett kiadnia, amelyeknek fedezetét az eddig már visszavont Mihai vajda ércpénzek képezték. Körülbelül 640 millió lejt tesz ki ez az összeg, amely pillanatnyilag kétszeresen van kibocsátva (ugy papírban, mint ércpénzben) anélkül, hogy megfelelő ellentétele volna a Banca Nationala mérlegében. Mihelyst az ezüstpénz forgalomba hozatala megtörténik, az ebből származó haszon most már nem az államot, hanem a Banca Nationalat fogja illetni. A jegybank viszont a hasznot a 640 millió lejes emisszió-többlet visszavonására fogja felhasználni.

Ilyen uton-módon lesz legalizálva az a művelet, amely lehetővé tette az államnak, hogy kifizesse tisztviselőit. Az egymilliárdos hitel engedélyezése kétségtelenül Roger Auboin és ellenőrtársainak jóakarátát bizonyítja. Ez a jóakarát nem egészen önzetlen megnyilatkozás. Párizsban is tisztában vannak azzal, hogy a román államot minden lehető eszközzel segíteni kell. Tudják, hogy a tisztviselői fizetések nemfolyósítása olyan zavarokat idézhet elő a román állam szervezetében, amelyekre a francia bankárok is keservesen ráfizethetnek. Auboin és társai tisztában voltak ezzel az igazsággal már a Jorga-Argetoianu kormány alatt is. Am Argetoianu nem kevésbé kétségbeesetten megismételt segélykéréseit következetesen visszautasították. Nem tett nekik az a politikai rezsim, ame-

lyet Romániában a „szakértők“ kormánya képviselt. A Vajda kormánnyal szemben megnyilatkozó jóakarati bizonyítját, hogy Párizsban szimpátiáznak a rezsimváltozással. Ugyanerre a jóakaratra támaszkodva reméli a kormány, hogy a külföldi szakértők engedélyt fognak adni később a Banca Natională letébe helyezett és még a stabilizációs kölcsönből visszamaradt összegeknek állami célokra való felhasználására.

Am mindezek apró segélyek csupán, injekciók, amelyek megadják a kormánynak a lehetőséget a választások lefolytatására és az állam tényleges pénzügyi átszervezésének előkészítésére. Ez az akció egyik, vagy másik formában ugyancsak a külföld támogatására kell hogy támaszkodjék. Charles Rist, mint ismeretes, azt ajánlotta a román kormánynak, hogy a román pénzügyek reorganizálásához kérje a Népszövetség „technikai“ támogatását. Ez az utmutatás, amelyet a francia kormány is magáévá tett, nem indulhatott ki abból a meggondolásból, hogy Romániának csak technikai támogatásra van szüksége pénzügyi szanálásához Rist nyíltan megmondja jelentésében, hogy „Románia transfer-nehezégek előtt áll. A külföldi kifizetési mérleg fokozódó rosszabbodása meg fogja nehezíteni a külföldi tartozások fizetését még akkor is, ha a belső költségvetési egyensúlyt sikerül helyreállítani. A román nemzetgazdaság általános helyzete folytonos külföldi tőkebehozatal igényel. A népszövetség technikai támogatása nyilvánvalóan előfeltétele csupán a külhatal helyreállításának és a külföld pénzügyi támogatásának.

A Vajda-kormány, mint mondtuk, magáévá tette Rist ajánlásait. A Népszövetséghez intézett átiratában a kormány a genfi szakértők technikai támogatását kéri csupán. Természetesen nem azért, mintha meg volna győződve hogy külföldi szakértők nélkül nem lehetne rendet teremteni az államháztartásban. De azért, mert ez kikerülhetetlen etap a külföld pénzügyi támogatásának elnyeréséhez.

A kormány egyébként is hiába kért volna most népszövetségi kölcsönt. A Népszövetség egésze alatt lefolyt összes eddigi pénzügyi műveletek sikertelensége alaposan aláta a genfi aeropagnak ezen a téren kifejtett tevékenységét. A kilenc eddigi népszövetségi kölcsön papirosai valóságos neveléses árfolyamon mozognak, a kölcsönök igénybe vevő államok fizetésképtelensége miatt. A népszövetségi kölcsönpapírok angol birtokosai például (a kölcsönök összegéből: 40 millió fontból közel 30 milliót az angol piacra helyezték el) kénytelenek voltak önvédelmi komitét alakítani, amelynek elnöke maga az Angel Bank kormányzója és amelyben többek között Sir Austen Chamberlain is helyet foglal. Már ezek sem remélik tehát, hogy a Népszövetség megvédheti érdekeit.

Ilyen körülmények között a Népszövetség girója nem sokat nyomhat a latba a külföldi kölcsön elérésénél. Ha tehát a népszövetségi szakértők közelebről megjelennek Romániában, hogy elvégezzék az állam pénzügyi reorganizálását, ez csak abban az esetben jelenthet pénzt is, ha ezáltal sikerülni fog Franciaországban az ország fizetőképességével szemben felmerült kételyeket eloszlatni. A legjobb esetben Románia számíthat a hitelező államok jóakarataira, midőn a transfer nehezégekre való hivatkozással könnyebbégeket fog kérni a külföldi tartozások fizetésénél.

Erre pedig rövidesen sor fog kerülni

Hogyan éljen a cukorbeteg?
Dr. Horvay főorvos könyve „A cukorbeteg kórtörténete“ második kiadás 78.— lej Lepagenál Kolozsvár. Küldje helyében és portómentesen kapja. Kérje az orvosi könyvek jegyzékét.

Lezajlott az Erdélyi Zsidó Nemzeti Szövetség Nagybizottságának ülése

Cluj-Kolozsvár, június 20. (Az Uj Kelet tud.) Vasárnap délután négy órakor nyílt meg Kolozsváron az Erdélyi Zsidó Nemzeti Szövetség Nagybizottságának gyűlése a vidéki delegátusok nagyszámú részvételével. Az egész cionista mozgalomban észlelhető felelőtlenség és az újra erőre kapott bizakodás hatotta át a tanácskozásokat.

A Nagybizottság gyűlését dr. Szegő Ernő (Déva) elnök nyitotta meg néhány keresetlen, szíveskedő szóban, rámutatván a NIB-re váró feladatok jelentőségére, majd nyomban megkezdődtek a tényleges tárgyalások a Phönix-biztosítótársaság és a Zs. N. Sz. között létrejött megállapodás ügyében.

A Phönix-szerződés Dr. Fischer József, a legutóbbi cionista konferencia által a Phönix-ügyben ki küldött bizottság jelentését adja elő a Phönix-igazgatóságával folytatott tárgyalások eredményéről. A bizottság előterjesztése értelmében a Phönix husz esztendőig, amíg a KKL jeruzsálemi főirodájával kötött „Rahmenvertrag“ szól, évi százhuszezer lej szubvencióban részesíti az E. Zs. N. Sz.-et és két évre visszamenőleg, valamint egy évre előre 360.000 lej fizet ki most egy összegben, amelynek kétharmada a Szövetség Kolozsváron létesítendő kulturháznak felépítési célját illeti meg, míg a többi a Szövetség központját. A további években, 1942-ig havi tízezer lej szubvenciót kap a szervezet.

Dr. Fischer József azután a hármast bizottság következő határozatát olvassa fel és azt elfogadásra ajánlja:

„Az E. Zs. N. Sz. marosvásárhelyi konferenciája által a Phönix-ügy rendezésére kiküldött bizottság javasolja a Kolozsváron 1932 június 19-én ülésező NIB-nek, hogy vegye tudomásul és fogadja el a Phönix által 1932 június 10-én aláírt ajánlatot, utasítsa a KIB-et, illetve a Szövetség elnökét a szerződés aláírására; egyben felhívja a KIB-et hogy a szerződés betartása végett tegye meg a szükséges intézkedéseket.
A NIB köszönetét fejezi ki a Phönix biztosítótársaságnak azért, hogy a mai sulyos viszonyok között megadja a lehetőséget arra, hogy a Zsidó Nemzeti Szövetség kolozsvári helyi csoportja megvesse egy kolozsvári zsidó népház alapjait és azon reményének ad kifejezést, hogy ezen cél megvalósításában a Phönix életbiztosító társaság részéről a lehetőséghez képest a jövőben is hatékony támogatásban lesz része.“

A vitához először dr. Szőnyi Géza szólt fel, aki a kulturház gondolatának háttérbeszörítését kifogásolja a Szövetség részéről.

Dr. Halberg Gyula (Beszterce) a megállapodás jogi részéhez szót hozza és a régi szerződés reaktíválását kéri, amely nyíltan erre meg van a lehetőség. Chlewitz Herman (Arad) az ellen emel szót, hogy Kolozsvárt illesse a szubvenció kétharmada, majd Reiter Ernő (Temesvár) fejtegette ki álláspontját, amelyben megállapodás elfogadását javasolja, viszont az elosztás kérdésében magáévá teszi Chlewitz felszólalását és ennek a kérdésnek az eldöntésére egy ötösbizottság kiküldését kéri.

A zsidó kulturház fontossága

Dr. Dénes László szerint az egyetemi ifjúság eltöredt, tévelyeg és ezt a diákoknak is otthont nyújtandó kulturház tudna egyedül megoldani. Kaszner Ernő lendülettel felszólalásában ugyancsak a kulturház gondolatának prioritását követeli, majd Vermes Ernő, a Szövetség elnöke emelkedett szóra és hangsúlyozza, hogy elsősorban a Szövetség érdekei tartandók szem előtt és félre kell tenni a partikuláris szempontokat. Ez az első alkalom, amikor pozitívumot adhatunk a mozgalomnak. A kulturház pedig Kolozsvárt illeti meg, mert Erdély és az itteni cionista mozgalom centruma, annak ellenére, hogy a központi irányítás Temesvárról történik. Egyben, nem mulaszthatja el, hogy a NIB színe előtt köszönetét fejezze ki Weinberger

Nándornak, a Phönix képviselőjének, aki ezen kedvező megállapodás létrehozása körül sikerrel működött közre. A határozati javaslat elfogadását kéri. Tihányi Dezső (Marosvásárhely) felszólalása után dr. Berner Mór a 360.000 lej teljes összegének a kulturháza való fordítását kéri és javasolja, hogy a további tízezer lej havi szubvenciók egy szervezeti főtitkárság felállítását szolgálják.

Fischer Lipót (Kolozsvár), dr. Halberg Gyula hozzászólása, valamint dr. Fischer József zárása után a NIB elfogadja a bizottság határozati javaslatát a Phönix-biztosítótársasággal kötött megállapodásra vonatkozólag.

Ezután dr. Weisz Fülöp tartotta meg a Palesztina-hivatal referátumát. Ismerteti a palesztinai kivándorlás lehetőségeit és hangsúlyozza a kivándorlók felkészültségének (hachsarah) fontosságát. Részletesen foglalkozik a máramarosi kolónia ügyéről, majd a bevándorlási csertifikátokra vonatkozólag kifejti, hogy alaptalan az az elégedetlenség, amellyel kifogásoljuk, hogy az ország többi tartományai több csertifikátot kapnak, mint Erdély. Bejelenti, hogy a Palesztina-hivatal ez év őszére nagyszámú kirándulást rendez Palesztinába.

Miért nem feleltek meg az erdélyiek Palesztinának?

Dr. Weisz referátuma után Deutsch Elza, palesztinai agronomusnő tartott rendkívül érdekes előadást „Miért nem feleltek meg az erdélyiek Palesztinának?“ címmel, kifejtve, hogy az erdélyiek nem voltak megfelelő módon felkészülve az eresztrázi életre és az ottani munkára. Ismertette továbbá az ország mezőgazdasági és ezzel kapcsolatos a megélhetési lehetőségeket.

Noszán Mór mérnök ifjúsági referátumát terjesztette ezután elő. Rámutatott

Az általános vita

A referátumok elhangzása után kezdetét vette az általános vita, amelynek első szónoka dr. Szőnyi Géza volt. Vázolja az erdélyi cionizmus ideológiai válságát és kifejti, hogy az ifjúság eltöredése a Szövetség rovására írható. Rámutat arra a hibás koncepcióra, amellyel a temesvári cionista vezetők negálták a pártok szükségességét. Megfelelő anyagi bázis szükségességét hangsúlyozza egy szervezeti főtitkár fizetésének fedezésére.

Blum Zsigmond (Nagyvárad) a körzetek kiépítése ellen szólal fel és kifejti, hogy az eddigi gyakorlat a körzetek csődjét jelenti.

Dr. Róth Dezsőné a cionista politika hiányát kritizálja, amelynek helyét az országos politika foglalta el. Elégedetlenségét fejezi ki az ifjúság munkája fölött és konkrét javaslatokat kér a helyzet orvoslására. Ráth Efraim (Nagyvárad) a sékel árának negyven lejről harmincra való leszállítását kéri, majd az ifjúsági kérdéssel foglalkozva, az összes ifjúsági szervezetek szubvencionálását és a Mizrach chaluetele támogatását követeli.

„Nem vették el az ifjúság“

Fischer Lipót ugyancsak a sékel árának leszállítása mellett foglalt állást, majd rámutat arra, hogy az alapok eredményes munkájához feltétlenül szükségesek a központi látogatások. Riesel Jakab (Borsa) ellentétben Ráth Efráimmal, kifejti, hogy a Mizrachival szemben az Aviva-Barisszia jogosan kapott szubvenciót a központtól, miután a legtöbbet tette meg az alapok érdekében.

Leitner Zoltán (Nagyvárad) élesen kritizálja a temesvári központ munkáját és hangsúlyozza, hogy Temesvár éppen földrajzi pozíciója folytán nem tud megfelelő feladatokat. Az alapok érdekében intenzívebb propagandát kér.

Dr. Berner Mór az eddigi felszólalásoknak ellentmondva kijelenti, hogy nem vették el a cionista ifjúság és erős ifjúsági szervezetek állanak Erdélyben a mozgalom szolgálatában. Chlewitz az

a mai zsidó ifjúság eltévedésére és azokra az okokra, amelyek az ifjúság eltöredéséhez hozzájárultak. Foglalkozik a különböző ifjúsági szervezetek ténykedésével és a Palesztina-centrikus munka fontosságát hangsúlyozza.

Az ifjúsági nevelés hiányosságairól szólva, bejelenti, hogy dr. Krémer Árminnal és Klein Eljáhuval együttesen részletes programot fognak kidolgozni az ifjúsági nevelés rendszeresítése és szisztematizálása céljából.

Péterfi Endre az ifjúsági referátum kapcsán iskolaügyi referátumát adja elő és konkrét javaslatokat tesz a héber nyelvnek az iskolákba való bevezetésére érdekében.

Ezután dr. Halberg Gyula veszi át a NIB elnökségét, majd Péterfi Endre főtitkár szervezeti referátumát tartja meg Speciális megbízatással bíró szervezeti bizottság megalakítását javasolja a Zs. N. Sz. organizátorikus kiépítésére.

A sajtó és a szervezet ügye

Dr. Krémer Ármín a központi adminisztrációról és a propaganda-munkáról szóló referátumot adja elő. A központi adminisztráció széleskörű kiterjesztését kéri, a vidéki csoportokkal való kontakts kiépítését. A nyilvános előadások rendszeresítését, az írásos propaganda, a könyvkiadványok és egy palesztinai gazdasági bulletin megszerzésére gyakorlati javaslatokat terjeszt a NIB elé és közli, hogy ezekre vonatkozólag részletes tervezetet fog kidolgozni, a munkálatok praktikus beindítása céljából.

Vermes Ernő elnök a sajtó kérdéséről referált. Rámutatott a Szövetség gazdasági helyzetére és azokra az okokra, amelyek megnehezítik a Szövetség hivatalos lapjának munkáját. Kifejti, hogy Erdély különböző centrumaiban újabb és újabb zsidó sajtó-organumok indulnak meg és rámutat azokra a károkról, amelyek ebből származnak. A központ és a sajtó munkáját azonban legsúlyosabban az a körülmény befolyásolja, hogy néhány kivétellel a helyi csoportok nem teszik meg kötelességüket a Szövetséggel szemben. A Szövetség munkája csak akkor lehet eredményes, ha a helyi csoportok kellőképpen fogják kivenni részüket a munka felelősségéből.

alpok egyesítését és az egyik főtitkárnak a szervezeti munkára való beállítását javasolja. Dr. Weisz Fülöp a cionista propaganda és az országépítő alapok munkájának újjászervezéséről beszél, majd dr. Dohányos (Arad) az aradi KKL-munka metodusaikat és eredményeit tárja fel a NIB előtt.

Vermes Ernő válasza az általános vitára

Ezután Péterfi Endre válaszol az alapok ügyében elhangzott felszólalásokra, majd Vermes Ernő elnök emelkedett szóra és replikázott az általános vitára. Mindenekelőtt önkritikát kér a helyi csoportoktól és csak azután fogadja el a központ kritikáját. Kifejti többek között, hogy Nagyvárad, amely éles kritikával él, negligálta az alapokat és cionista propagandát. Beszámol palesztinai tárgyalásainak eredményeiről, amelyek rövidesen a Kfar-Gideon és a Cur Salom ügyének végleges elrendezéséhez fognak vezetni. Kfar Gideon kolonistáit a Cur Salom földjein fogják letelepíteni. A kivándorlás ügyében hangsúlyozza a hachsarah megteremtésének szükségességét ahhoz, hogy Erdély megfelelő mennyiségű csertifikáthoz jusson. A szervezeti kérdéseket illetően elismeri, hogy az irodák működését fel kell javítani és magáévá teszi a propagandamunkának intenzívebbé tételét. Végül kifejti, hogy a szervezetek nem tették meg kötelességüket és ebből a szempontból például szolgál a WIZO munkája. Külön válaszol az egyes felszólalásokra, majd a határozatok elfogadása után dr. Halberg Gyula zárószavaival és a Hatikvahval emelkedett hangulatban a késő esti órákban befejezést nyert a NIB gyűlése.

— Aradások Franciaországban. Párizsból jelentik: Toulouse környékén, Haute Garonne departementban aradások vannak. Az árvíz magassága helyenként a Garonne árterületén eléri az öt méter magasságot.

Timisoara-Temesv Uj Kelet tud.) Küse van az anyagi

— a pénznek. Utjatese körvonalozatlan den lépéshez reme Haládatlan feladat lenni és olyan titkolylek kellemetlen fölszínre. Mégis van ez a haládatlan szaradthatatlan ambicióbujik, miért tünik megint forgalombasági élei szolgálatános, furcsa jószág

Erről a nagy hofel rendkívül édeketéren kitünően képgyáros: Bing Árpád

Mjndeneincs

—Az én üzemenrátom kereskedése,lye s egyszóval mi komoly gonddal küz egykél, sem a má az, hogy azért kell életképes, nem gyár amelyre szükség van de nekem is egy ug Termelőnk kifogás

árut, de hiába kínzaiálunk vevőt. A v fogni, hogy csak kizruli üzemeinket, me tönkre akarja tenni: rátom kereskedését, műhelyét... Sőt: ha magunknak és szóba vel, rájövünk sorre: re: sem rendes ruhá olyan portékája ninfogyott, szívesen fel: csak hogy nem teheti: sze valamennyi indmát — nincs pénze...

Ma „többi konjunkta

— De vegyük bond nézzük meg, valóban nek s lehet-e általán sen kimerültek pénz: nevezett hoch-konjurben: 1924—25-ben i san 17 milliárd lej volt forgalomban s a tartozik hozzá, hgy pénzünk. Ezzel szeml bankjegyforgalmunk ha figyelembe vesszük talis idők óta az lon hozzávetőlegesen kenést értek el, egész kulációnk, hogy

ma a konjunkturá viszonyitva voltaké hárdnyai a ténylege levő bankjegyek

Ennél a számadásnál vitathatja el azt a té 50 százalékos áresők forgalmunk számájár rosszabb esetben is háat a tényleges 23 m hatjuk.

Mi sül ki, garerobja el

—Vitan felül áll söt: csak ma rendel mennyiség felett, me zavartalan tempóban De hogy még sincs pó látítására egy egysz hozni. Ennek a példá tember a főhőse, a vizsgálgatja s megáll számu ruhái immár de arra, hogy újakat ni sem mer: hisz a ki. Amig azonban a konkluzióra jut, nem lisszák mögé, ebben a életünk különös ut letölög bevilágítani.

termelés teljesen szü után is hosszú ideig kat az ugynevezett utuk. Építettünk külön és egyszóval: milder zét objektumokban ér még csak első etap: utáni időnek: az uj

Festetni, tisztítani, olcsón és jól csakis az UNIO-nál, Cluj!

Hogyan lehet előcsalni a pénzt rejték helyéről

A legújabb szanalási csodaszer: a bankjegyforgalmi adó

Bing Árpád temesvári fiatal gyáros érdekes terve a pénzkrisis szanalására. Egy adó nem, amely javitana és nem rontana a helyzeten. A bankjegyadó felülsiegeessé tenné az állami egyenesadót

Timisoara-Temesvár, június 20. (Az Uj Kelet tud.) Különös útja, rendeltése van az anyagi javak értékmérőjének — a pénznek. Utja veszélyes, rendeltése körvonalozatlan és bizonytalan, minden lépéshez remény és sóhaj tapad. Háládatlan feladat ezt az utat kikémleni és olyan titkok után fűrészni, melyek kellemtelen igazságokat hoznak felszínre. Mégis vannak olyanok, akik ezt a háládatlan szerepet vállalják és fáradhatatlan ambícióval kutatják, hová bujlik, miért tűnik el és hogyan lehetne megint forgalomba helyezni és a gazda sárgi élet szolgálatába állítani ezt a különös, furcsa jószágot: a pénzt.

Erről a nagy horderejű kérdéstről vet fel rendkívül edekes tervet a pénzügyi téren kitűnően képzett fiatal temesvári gyáros: Bing Árpád...

Minden baj kuforrása: nincs pénz

— Az én üzemem — mondja — a barátom kereskedése, ismerősöm iparműhelye s egyszóval minden foglalkozási ág komoly gonddal küzd manapság. Sem az egyiknél, sem a másiknál nem áll fenn az, hogy azért kell küzdenie, mert nem életképes, nem gyárt olyan portékát, amelyre szükség van. A szomszédnak is de nekem is egy ugyanazon bajunk van. Termelünk kifogástalan, versenyképes árut, de hiába kínáljuk a piacon, nem találunk vevőt. A vevőre sem lehet ráfogni, hogy csak kizárólagosan azért kerül üzemeinket, mert szántsándékkal tönkre akarja tenni: az én üzletemet, barátom kereskedését, ismerősöm iparműhelyét... Sőt: ha fáradtságot veszünk magunknak és szóba elegyedünk a vevővel, rájövünk sorrendben a következőkre: sem rendes ruhája, sem ilyen, sem olyan portékája nincsen, mindentől kifogyott, szívesen felfrissítené készleteit, csak hogy nem teheti, mert foglaljuk ősz sze valamennyi indokaink gyűjtőfogalmát — nincs pénz...

Ma „több a pénz“, mint a konjunkturális években

— De vegyük bonckés alá a kérdést: nézzük meg, valóban, megfelel a ténynek s lehet-e általánosítani, hogy teljesen kimerültek pénzforrásaink. Az ugynevezett hoch-konjunkturális esztendőkből: 1924—25-ben Romániának pontosan 17 milliárd lej értékű bankjegye volt forgalomban s az idők sajátságához tartozik hozzá, hogy mégis bőven volt pénzünk. Ezzel szemben ma a tényleges bankjegyforgalmunk 23 milliárd s itt ha figyelembe vesszük, hogy a konjunkturális idők óta az árak az egész vonalon házzávetőlegesen 50 százalékos csökkenést értek el, egészen reális az a kalkulációnk, hogy

ma a konjunkturális esztendőkhöz viszonyítva voltaképpen 34,5 milliárdnyi a ténylegesen forgalomba levő bankjegyekészletünk értéke.

Ennél a számadásnál ugyanis senki sem vitathatja el azt a tény, hogy az árak 50 százalékos áresökkenésével bankjegyforgalmunk számlájának javára a legrosszabb esetben is 11,5 milliárdot, tehát a tényleges 23 milliárdnak a felét irhatjuk.

Mi sül ki, ha egy fiatalember garerobja elé áll

— Vitán felül áll tehát, hogy ma is, sőt: csak ma rendelkezünk olyan pénzmennyiség felett, mely az áruforgalmat zavartalan tempóban bonyolíthatná le. De hogy még sincs pénzünk ennek megvilágítására egy egyszerű példát fogok felhozni. Ennek a példának a garson fiatalember a főhőse, aki ép garderobját vizsgálgatja s megállapítja, hogy kevésbé számú ruhái immár teljesen elkoptak, de arra, hogy újakat vegyen, még gondolni sem mer: hisz a régieket sem fizette ki. Amíg azonban a fiatalember erre a konklúzióra jut, nem érdekeltlen a konklúzió mögé, ebben az esetben gazdasági életünk különös útjára rámutatni, illetőleg bevilágítani. A háboru alatt a termelés teljesen szünetelt. A háboru után is hosszú ideig minden energiánkat az ugynevezett újjáépítésre fűrditottuk. Építettünk különböző gyárüzemeket és egyszóval: mindenki investált, pénzét objektumokban értékesítette. De ez még csak első etapja volt a háboru utáni időknél: az újjáépítéssel, az in-

vestícióval még csak az első célt értük el s csak ezután rendezkedhettünk be az árutermelésre.

Már pedig az árutermelés volt a főcél: kielégíteni az áruéhes milliókat.

Már az újjáépítésnél felettük tartaléktőkénket s az árutermelést csak idegen tőkével biztosíthattuk. Mindez: az újjáépítés és az árutermelés rengeteg embert foglalkoztatott s hosszú éveken keresztül egyensúlyban tartotta az aránylag mindig ki nem elégitő árutermelést a telhetetlen árukereslettel szemben.

— Azonban minden zsáknak van fenéke: az egész vonalon beindított intenzív termelés az idők folyamán olyan nivóra emelkedett, hogy a momentáni szükségletet felülmutta. A vidéki kereskedő már nem tudta olyan rohamos tempóban értékesíteni áruját, mint a beindított áru termelés első periódusában: hiszen az első pillanatokban megnyilvánuló nagy áruéhség csillapodott s a polgár már csak épp a pillanatnyi szükségletek fedezésére eszközölt vásárlásokat. De az utazó azért utazó, hogy eladjon s mert a vidéki kereskedő nem rendelkezett készpénz felett, mert áruját még nem értékesítette, először 30, majd 60 s később már 90 és 120 napi időhaladékat is adott a leszállított áru kiegyenlítésére, tehát addigra, míg a kereskedő is eladja korábbi szeszencéit. Ebben az új helyzetben a kereskedő is adhatott vevőjének hitelt s itt már nem egy-két hónapos, hanem

legtöbb esetben éves visszafizetéséről, törlesztéséről volt szó.

A bizalmi krízis

— A lánc gyűrűi törvényszerűen egybefonódnak. A gyár az idegen tőke után kamatokat fizetett, viszont a vidéki kereskedő nem tudott idejében eleget tenni kötelezettségeinek, mert ő sem tudta behajtani pontos időre künnlevősegeit. A bank tehát szoritotta a gyárat s ez a kiskereskedőn próbálta tüzőn-vizen keresztül behajtani künnlevősegeit. A dolog azonban nem ment olyan könnyen, a vevők nem tudnak, vagy éppen nem akarnak pontosan fizetni. Hiszen, ha az egyik kereskedőnél megszűnik a hitel, a másik szívesen ad. Egy új éra köszöntött tehát gazdasági életünkbe: aki nem tudott eleget tenni fizetési kötelezettségeinek, csődöt kért maga ellen, avagy bejelentette fizetéseképtelenségét. Mindezt a bank érezte meg, uton-uttfélen vesztette el kihelyezett tőkéit. A bankon keresztül viszont a kis- és nagybetétes vesztette el vagyonát.

Ránk köszöntött tehát a bizalmi válság.

Egyikünk sem hisz a másiknak, leállítottuk a hitelt, a termelést is beszüntettük s a fiatalember, aki ma végig vizsgálja lerongyolódott garderobját, sem hitelbe, sem pénztér nem vehet új ruhát. Mert: az első esetben hitelét elvesztette s a másik esetben pénze nincs, időközben leépitették.

	9.	16.	23.	30.	JAN.
6.	13.	20.	27.	-	Febr.
5.	12.	19.	26.	-	Mart.
2.	9.	16.	23.	30.	Apr.
7.	14.	21.	28.	-	Mai.
4.	11.	18.	25.	-	Jun.

— Mindezek után elérkeztünk a Mához. Itt vagyunk és nem tudjuk mihez fogjunk hozzá, hogy átmentsük magunkat mai rettenetes helyzetünkből egy nyugodtabb világba. Mindenki ebben az országban: boldog-boldogtalan s ezek sorába kívánok én is lépni most — mondja itt mosolyogva —, megpróbálkozom, ajánlatokat tett a mai válság levezetésére. Ezek között az ajánlatok között szerepelt: az infláció, a pénz lepecsételése, a vagyonvédszma és még sok más itt fel nem sorolható terv. Ezeket a terveket azonban nem realizálhatták, mert súlyos próba rá tették volna az ország gazdasági életét. Most aután magam egy új tervvel állok elő: a bankjegy forgalmi adójával...

A bankjegy forgalmi adó terv

Bing Árpád itt élénk rak egy nyomtatásban megjelent tanulmányt, valamint egy lefénképezett százeles bankjegyet. A százeles bankjegy egyik végéhez hónapokkal s különböző dátumokkal ellátott kockázott szelvény van hozzáragsztva. A nyomtatásban megjelent tanulmány végigvezeti az érdeklődőt pontról pontra a terv praktikus keresztülvitelének lehetőségein, míg a bankjegy már magában illusztrálja a keresztülvitelt. Az érdekes tanulmány ma már az ország vezetőköreit is foglalkoztatja.

A pénzt normális értékére kell leszorítani

— Említettem — folytatja —, hogy teljesen légből kapottak azok az állítások, hogy nincs pénz az országban. Szám adatokkal bizonyítottam be, hogy ma több pénzünk van, mint bármikor is volt a magnagvobodott Romániában. Pénz van tehát bőven, csak hogy nem a forgalomban. Mindegy, hogy a szalmazsákban-e vagy más titkos helyeken tartogatják a forgalomból kiszivott bankjegyeket.

A pénzt ki kell kényszeríteni rejték helyéből s le kell dönteni azt a hamis felfogást, hogy ma semmink sincs

ODOL, igen tömény szájviz, néhány cseppje elegendő
ODOL használatban igen takarékos
ODOL tehát olcsó

isten adomány, hogy szántsándékkal nem akar vesztébe rohanni.

A gazdasági élet ilyenformán máról-holnapra újból fellendülne, mert a forgalomból kiszivott pénzek újból a gazdasági élet vérkeringésébe jutnának.

Tervemet különben is progresszív alapon építettem fel: mindegyik bankjegytulajdonos annyi forgalmiadót fog fizetni, amennyit a hét végén: szombatról vasárnapra visszatartott. A kisember kereseti adottságainál is immár kevesebb állami illetéket fog fizetni, hogy a szombati nap különös nagy forgalomnak fog örvénden s itt felmerühetnek olyan aggályok is, hogy a kereskedők ezen a napon bizonyos mértékben be fogják szüntetni az eladást, mivel ilyenformán akarják majd elkerülni a befolyó pénzek után járó illeték lerovásának vállalását. Ezekre az ellenvetésekre egyszerűen azt a kérdést teszem fel: nem-e áldozna valamennyi kereskedő szíves-örömet ma is 1 százalékos forgalmából, ha csak biztosítana valaki nekik komoly üzletmenetet.

A bankjegyadó 12 milliárdot hoz az államnak

A Banca Nationalát sem érheti semmi károsodás. A bankjegy névértékén ez az új adó nem változtat, itt csak arról a bizonyos szelvényről van szó, mely az állam tulajdona s mely ezen az uton kíván s akar egy új bevételre szert tenni. S valóban, ha alapul vesszük, hogy az új rendszer mellett a forgalomban levő 23 milliárd hetenként 1 százalék illeték alá esik, az állam évi összebevétele pontosan 11 milliárd 730 millió lejre rugnak.

És mert ezen az uton jóval többet szedne be az állam, mint az egyenes adók útján, az állam biztos és majdnem kétszeres fedezet alapján egészen törölhetné ezt az adómetet. Ezzel megspórolhatna az állam egy költséges inkasszó-apparátust s elejét lehetne venni az igazságtalan adókievetéseknek s a visszaéléseknek is. A bankokat speciális intézkedés védené. Eszerint a bankok csak minden második héten ragasztnak rá a tulajdonukban visszamaradt bankjegyekre az egyszázalékos forgalmi illetéket. Az a bank viszont, mely két hét alatt nem tudja rentábilisan kihelyezni pénzét, nem szoroz és nem oszt a gazdasági életben — pusztulásra éret.

— Befejezésül — mondotta — foglalkozom még lehetóan a külföldi lejek sorsával. A külföldi bankjegytulajdonosok kötelesek volnának egy bizonyos terminusig a külföldi román követségek rendelkezésére bocsátani pénzeiket s itt a lej helyett a Banca Nationala által kiállított csekket kapnának. A Banca Nationala viszont mentesülne a bankjegyadó alól s ezért az állam a szükséges bélyegeket ingyen bocsátaná a Nemzeti Bank rendelkezésére. Még csak arra szoritkozom, hogy kiemeljem, hogy az államnak módjában állana a pénzforgalmat állandóan emelni és csökkenteni. Abban a pillanatban, amikor az áru értéke felül emelkedik tényleges értékén s ezzel a pénz értéktelenedését idézi elő, a sok lehetőség közül a legegyszerűbbhez nyul: csökkenti a bankjegyforgalmat. De se szeri se száma azoknak a lehetőségeknek, melyekkel bármikor szabályozni lehet a pénzforgalmat.

Ezeket mondotta Bing Árpád temesvári fiatal gyáros, aki elgondolásával egészen figyelemreméltó utat mutat a mai gazdasági válság szanalására. Bing irásba fektetett elgondolása ma már az ország pénzügyi életének legszámtovább komponyáit foglalkoztatja és bizonyára élénk vitákat fog kiváltani a gyakorlati és elméleti közgazdászok körében.

Fried Miksa

NIUS 21.
 déseire és az ifjuság Foglalkozik etek tényke kus munka
 yosságairól rémer Ar együttesen kidolgozni esítése és
 referátum át adja elő a héber bevezetése
 veszi át a Endre fő-tartja meg szervezeti solja a Zs. esére.
 rvezet ügye
 onti admi- ta-munkáról A központi terjesztését aló kontak- os előadá- s propagan- y paleszti- szervezésére zt a NIB onatkozólag olgozni, a ása céljá-
 tó kérdése- Szövetség ra az okok- Szövetség t. Kifejti, trumbaiban -orgánumok kra a károk k. A köz- nban legsu- nefolyásolja, lycisoportok t a Szövet- munkája ha a helyi kivenni ré-
 ik főtítká- beállítását a cionista tó alapok ol beszél,) az aradí redményeit
 asza az ál-
 álaszol az felszólalá- nök emelke- z általános kát kér a ftán fogadja fejti többek ly eles kri- okat és cio- palesztinai 61, amelyek Cur Salom zhez fognak stait a Cur iteni. A kí- zza a hach- kétségességét elő mennyi- szervezeti ri, hogy az javítani és unkának in- ifejti, hogy g kötelese- ol például lön válaszol d a határo- lberg Gyula val emelke- sti órákban se.
 gban. Pá- környékén, tban aradá- ága helyen- eléri az öt
Cluj!

A legteljesebb siker jegyében, ezrekre menő közönség jelenlétében zajlott le a WIZO-bazár

Tengernyi látni és ennivaló, szenzációs műsorszámok, fővárosi attrakciók szórakoztatták a közönséget. Hétfőn minden kifogyott

(Cluj-Kolozsvár, június 20. (Az Uj Kelet tud.) Nem ünnepély volt ez, mint ahogy a város elárasztó röpecdulák hirdették; hanem ünnep, a legjavából, olyan cionista ünnep, amelyhez hasonlót már évek óta nem láttunk. Az embernek örült a szíve, azt a lelkesedést és semmit nem kimélő odaadást látva, amellyel ezt a nagyméretű ünnepet megrendezték. Az embert elragadtatta az az izlés és kellem, mely a sátrakon, a finom, izléses színeken a hozzáértő izléssel összevalogatott arucikkokon eláradt. Bámulni kellett azon a fortélyosságon, amellyel a WIZO-bazár rendezőse a legzseniálisabb trükkökkel találta ki, hogy az erszámra a bazár sátrai körül tolongó közönség megtalálja a maga szórakozását. Nem lehet eleget beszélni a sátrak „személyzetéről”, a WIZO hölgyeiről, akik fáradságot nem kimélő munkájukat egészen kivételes sikerhez juttatták a WIZO-bazárt.

Erkölesileg és anyagilag — az utóbbira a mai viszonyok között igazán büszke lehet a WIZO — egyaránt várakozásokon felül sikerült a WIZO-bazár. Nem tudjuk még felsorolni, hogy kiknek az érdeme ez. Holnap, amikor már a két napos cionista ünnep végképen befejeződik, ismertetni fogjuk azoknak a név sorát, akik a WIZO elnökségével és titkáraival egyetértve olyan lelkesedéssel végezték ezt a munkát, amelyhez fogható az odaadó munkásoknak gazdag zsidó közéletben sem láttunk még.

Az ünnepélyes megnyitás

Vasárnap déli fél tizenkettőkor özv. Wertheimer Samu négy órával nyitotta meg a kolozsvári WIZO-nak fáradságos munkájából született bazárt, Vermes Ernő, a Zs. N. Sz. elnöke lelkes hangú beszédében a Szövetség üdvözlését tolmácsolta. Dr. Fischer József román nyelvű beszédében elítelte a királyt, mire a katonazenekar a királyhimnuszot, majd a Hatikvát megható akkordjait intonálta.

Hogy milyen volt a bazár? Huszonkét változatos sátorban lelkes asszonyok és lányok kínálgatták az arucikkeket. Az első sátor: a palesztinai, az erecsisraéli ipari termékek érdekes és változatos összeállítását. Keleti motívumú iparművészeti cikkek, szappanok, fényképek tették változatosabbá és a közönség állandóan ott tolongott a sátor előtt. Mellette a nagyklódi jesiva boltokat állított ki. A kerítésen túl, a kollégium kertjében változatos volt az élet. Olyan volt, mint egy nagyon sikerült majális. Délután háromkor már özönleni kezdtek az emberek. A ragyogó, napsütéses időben ezrével gyűltek a bazárba, a kasszáknál a hölgyek alig győzték a jegyek árusítását. Nem kevesebb, mint kétezer fizető vendége volt a bazárnak vasárnap délután. Jobbról az első sátor, a bonbonsátor, végkiárusítást csinált már este. Hétfőre új arucikkeket kellett hozni. Az ital sátor nem kevésbé nagy vonzerőt gyakorolt a látogatókra. A cukrászda, a fagy

lalt, a kávéház egész nap ostrom alatt állott, estig egy darab cukrásztészta nem maradt, fagyaltot újra kellett csinálni, a büffében egy árva szendvics sem volt már este kilenckor. A temesvári kaktusz-sátra bonyolított le még hatalmas forgalmat, 120 drb kaktusz kelt el, olyan gyors iramban, hogy hétfőre ez a sátor is már letarolt csatáért volt hasonlatos. A könyvsátorban, a gyermekruha és játékszer sátorban, a tombola sátorban állandó tolongás és vételkedv, az olcsó árak metgették a magukét. Hétfőn mindent újra kellett kezdeni a házisütésű tészta helyett cukrásztészta volt csupán, a büffében újra fel kellett halmozni a nyersanyagot, mindenütt a legteljesebb, legtökéletesebb siker. A kávéházi alsóparták a bazáron, szabad levegőn ültek ezuttal össze.

Patefon hangverseny élénkítette a zajt, a katonazenekar élvezetes hangverseny fokozta a hangulatot. Délután Wieder Olga és Rosenfeld Piri táncnárnők tanítványai gyönyörű táncszámokkal tarkították a bazárt. Aztán a gyermekkocsifelvonulás: ez volt a legbájosabb pillanata a bazárnak. Ezzel is kezdjük a sok láttnivaló felsorolást:

A gyermekkocsifelvonulás

Elöl parasztszékér haladt, felvirágozva, diszesen, előtte kis ponylyóval. A kocsiban egy elragadó parasztházaspár: a vitéz Hönigsberg Péterke és neje, az enniválóan szőke Berger Kati, a falu kedvence. A kocsiban édes kis parasztlány: Hönigsberg Vera aratta az elismerést. A parasztlánynak hatalmas sikere volt. Utána büszke göggel autózott Rosenberg Jancsi, virágok között, elegánsan. Gyermekkocsiban Lőb Szörjika következett ezután, az összes hölgyek nagy ünneplésének közepette. Majd Barta Józsi kocsija görült el felvirágozva, utána egy kis pillangó röpött át a bazáron: Preisler Elluka, akinek habszerű gyalogkocsiját Preisler Sanyika és Fodor Judith hódolatlan hűséggel húzták maguk után. Szinetár János felvirágozott kocsija szenzációs volt, Lázár Babba pedig egyszerűen ennivaló, aztán Jorján Márta vonult fel érthető büszkeséggel, majd a Nenko Paliból és Léb Csillakból álló biciklisztag zárta le a felvonulást, mely mint egy feledhetetlenül kedves mozzanat marad meg a bazár közönségének emlékezetében.

A gyermekszínpad

A négy évszak a somérek felvonulásában jelent meg a közönség előtt. Majd szabadszínpadot látott a közönség. Wieder Olga és Rosenfeld Piri, akik áldozatkész gesztussal ajánlották fel szolgálataikat a bazárnak, tanítványaikkal szebbnél-szebb számokat mutattak be a közönségnek. Eredeti kosztümökben Gottlieb Edith és Jozsepvits Márta román táncokat mutattak be, Salamon Hugó és Weisz Baba héber táncot tapsvihart aratott, Salamon Elly magyar táncát tüneményes, Weinberger Maca balettje, Nimberger Márta, Stösszel Gyuri, Izrael Ró

bert török táncát lelkes tapsot kapott, kedves volt Finkelstein Médi és Salamon Ági japán táncát, nem kevésbé a tiroli tánc, melyet Glasner Judit és Finkelstein Aliz mutattak be. Sole Mici és Sporn Sulamith görög táncal remelkeltek, Herskovits Lili babatáncát, Siegelstein Edith francia babája, Weisz Kató és Éva cigánytáncát, Weinberger Éva és Katz Elza spanyol táncát, Wolff Kató olasz táncát, Weinberger Maca és Herskovits Lili duettje, Farkas Edith, Katz Ella, Lusztig Médi, Sporn Sulamith rokokó táncát, Hirsch Erna és Aliz, Herskovits Lili-ke, Simon Bella, Teszler Gabi Miki Maus táncát, Hirsch Melitta és Weisz Miri suszterinasa, péklegénye, Weisz Kató és Éva, Lusztig Médi, Salamon Margitka, Neumann Judit, Schnittlaender Médi, Mózes Edith, Rex Sári, Havas Klári boytáncát, Sámuel Edith és Szóri, Farkas Edith, Weinberger Éva, Katz Elza, Singer Janka kísértet táncát, Wolff Kató, Sporn Sulamith, Török Edith, Salamon Elli, Katz Elza, Weinberger Éva, Sole Mici, Farkas Edith, Gottlieb Edith gong-

táncát, Simon Ilonka akrobatikus táncát, Simon Ilonka waltzere eleven és változatos műsort adtak.

A „nagyok”

A „felölt” leányok mutatványai már művészi magaslatozok mozogtak. Fehér Márta, a 9 éves „felölt” tüneményes tehetségű táncosnő, Schapira Olga groteszk táncát feltűnést keltett, Diamantstein Lilly sok tapsot kapott, Singer Teri frapírozta a közönséget, Grün Juci virtuóz tehetsége sok tapsot aratott.

A délutáni műsor után este fél tizenegykor a Hasomér Hacair ismételte meg nagyszerű művészestélyét. Az Uj Kelet már részletesen ismertette ezt a minden pontjában művészi nyújtó programot, mely ezuttal is a legnagyobb elragadtatással találkozott. Utána reggelig tartó tánc fejezte be a vásárnapot, mely remek hangulatban, a táncoló párok jókedvével méltón csatlakozott a nappal sikeréhez. Hétfőn délután folytatódott a bazár. Uj műsorszámok, új ennivalók. Mind ezekre még visszatérünk...

Egy katolikus herceg francia könyvet írt az antiszemitizmus ellen

Rothschild báró és a francia Grand Rabbin üdvözlék Gréciano herceget

Pozsony, június 20. Párizs szenzációja egy kis, hat és fél ives könyv, mely az előkelő Pierre Bossnet kiadásában jelent meg. Most, a diadalmas Hitler-korszakban, a virulens antiszemitizmus idején írt könyvet az antiszemitizmus ellen Gréciano György herceg, tagja egy olyan katolikus családnak, mely rokonságban van Európa régi és mostani fejedelmeivel.

Gréciano herceg könyvét a francia sajtó legnagyobb elismeréssel fogadta. Minden lap rámutat a szerző előkelő pozíciójára és bátorságára, hogy most, amikor különösen Németországban olyan erős a zsidóellenes áramlat, foglal állást könyvével a zsidók mellett. A könyv címe „Judea”, a szerző előszava szerint: igazságérzete kényszeríti, hogy leszámoljon az antiszemitizmus tébolyával, mely már annyi áldozatot követelt és amely szegénye az emberi civilizációnak. A könyv tulajdonképpen kettős életrajz: a fiatal szerző életrajza és az európai zsidóságé. A szerző, mint kisgyermek ismeri meg a zsidókérdés legelemibb, de

együttal leglényegesebb részét: nevelője elborzadva rohan el vele a parkból, mert egy zsidógyerekek akart játszani. Azután következik az ut, Európa különböző centrumain keresztül, melyekben minduntalan beleütközik a zsidókérdésbe a fejlődő fiatal ember, akinek bátorsága van tudósokkal, politikusokkal, diplomákkal, feudális urakkal vitába, harcra szállani a zsidók mellett.

A „Judea” megjelenése alkalmából Rothschild Róbert báró, a Rothschild-család francia ágának szeniorja és Israel Lévi „Grand Rabbin du Consistoire central des Israelites de France” lelkes hangú üdvözlőlevelekkel köszöntötték a fiatal herceget. Gréciano herceg nyíltan tanúságott a zsidóság mellett abban az előadásban, melyet az Achawat Zion rendezésében a Primáspalotában tartott. Gréciano herceget különben is erős szálak fűzik Pozsonyhoz. Egy évvel ezelőtt vette feleségül a pozsonyi Szák Alicét, Szák Emil ny. őrnagy leányát.

KÖZGAZTASÁG

Súlyos konfliktus a zsilvölgyi bányamunkások és a munkaadók között

Ujabb huszszázalékkal akarják a bányászok munkabéret csökkenteni

Bucuresti-Bukarest, június 20. (Az Uj Kelet tudósítójától.) A zsilvölgyi bányavállalat és a munkások között konfliktus tört ki, amely a kollektív szerződés felbontásához vezetett. A Petrozsényban lefolyt tárgyalásokon a bányatulajdonosok panaszokot adtak a súlyos gazdasági helyzetre, a petróleum konkurrenciájára, az adókra, a CFR adósságaira és kérték, hogy a munkások járuljanak hozzá 20 százalékos bérlészállításhoz, továbbá a tulajorák és ünnepnap munkadíjak 50 százalékos csökkentéséhez, a természetbeni segély meg

szüntetéséhez. A villanydíjat is ezennél a munkások fizessék — kívánták a bányavállalat képviselői.

A munkások ezzel szemben rámutattak arra, hogy 1 év alatt már 38 százalékkal csökkentették a fizetésüket, továbbá csökkentést nem bírnak el. A munkaadók mondjanak le milliók tantemjeikről és ne a munkások bérén akarjanak takarékoskodni. Az ügyben döntőbírság fog határozni, amelynek elnöke a munkaügyi minisztérium illetékes vezérigazgatója lesz.

Rengeteg idegen tőkét vontak ki Amerikából, Londonból jelentik: 1929 vége óta 2250 millió dollár összegű rövidlejáratú hitel alakjában elhelyezett idegen tőkét vontak ki Amerikából.

Vámunió készül Hollandia és Belgium között. Genfből jelentik: Albert belga királynak a kormányhoz intézett leiratából arra következtetnek, hogy az uralkodó ohajtandónak tartaná Belgium és Hollandia között a vámuniót. Luxemburg továbbra is benmaradna a vámunióban, mig most csak Belgiummal közös a vámterülete.

Az amerikai exportörök szervezeti

emlékiratot intéztek Hoover elnökhöz, Newyorkból jelentik: Az exportörök szervezeti emlékiratba foglalt kívánásait költödtés útján juttatták el Hoover elnökhöz. Javasolják többek között az idegen valuták forgalmának lebonyolítására letétkassza a devizák forgalmának lebonyolítására kliringintézet létesítését. Ajánlják azt is, hogy a Reconstruction Finance Corp. folyósítsa államkölsönt a befagyott devizakövetelésekre. Az exportörök felkérték a szövetségi kormányt, hogy a devizakorlátozásokat életbeléptetett összes államokat hívják össze pénzügyi konferenciára.

6 HEURES DU MATIN
CAPÉ JULIEN DANOT
La Tasse
LE JOURNAL
5:20
CAPÉ JULIEN DANOT

..... Az „Asszonyok útja”
úgy hiszem, André Maurois legjobb re-
génye, méltó rá, hogy helyet foglaljon
a nagy francia regények sorában...”

Az új 68 lejes regény

MAUROIS

ASSZONYOK ÚTJA

LEPAGE-nál Kvár. Postán utánvétellel, előfizetve portómentesen
küldheti bélyegben — Kérjen jegyzéket a sorozatról

35
Lei

A Zsid
tőse

Cluj-Kolozsvár, Kelet tudósítójától. dósága osztatlan ér Zsidó Párt erdélyi ságának vasárnap tott ülését. Erdélyn gyéjéből az ülés f tában sereglettek Dr. Fischer József u. 7 órákor nyitotta igazolások megtört vette a napirenden tőségű kérdésk letá

Dr. Klein Miksa behatóan ismertette szervezeti és erköl után párhuzamot v lasztás eredményei ségek között, megáll igen kedvező kilátá bele a választási ha nyünk meg van ar mandátumaink szá ben emelkedni fog mények szerencsés ben számíthatunk letünk többszöröse re is. Felkészültsé nyezője az az általá lyel az összszidósá és a parlamenti klul kifejtett öntudatos vékenységét honorá

A szervezeti jelen dorovits Izsó, a Pá ságának elnöke ter és ismerteti azokat nyeket, melyek a szervezését anyagi gátolták. A zsidósá gyobb pénzáldozat mert a választási l letétele óriási any lent, és a szükségé zatala csakis a Pár nak áldozatkészse gessé. A két pénz közül — tagdíjink mi pénzügyi kamp lálja célravezetőnek paszlatokat mutat kasszálsa és admí ti a befolyt csekély ség esetén beindító ha rendszernek ne segítségné kitűnő nak fentartására r szert és ismerteti ditott akciót, amel kesedés és áldozat már az eddigi neh lentékeny eredmén getéseinek konkluz határozati javaslat

Fel kell szólítani szervezeteket, h kasszálsa, akár azonnali levez debb időn belül később f. hó 30- kat az összegek listák benyújtás hozzájárulásh

A javaslatot egyh A lehetőségek k céljából ezek után jelenlévő képvisel koznak a tagozat és mindegyik tag

35
Lei

1 méter ruhaselyem minden színben

35 lei

1 méter ruhaselyem minden színben

35
Lei

az A. B. C.-ben

Strada Neculcea (volt Korniss ucca) 1. Bejárat a kapu alatt

A Zsidó Párt erdélyi tartományi vezetősége döntött a jelölések fölött

Széleskörű pénzügyi kampányt indítanak be

Cluj-Kolozsvár, június 20. (Az Uj Kelet tudósítójától.) Egész Erdély zsidósága osztatlan érdeklődéssel várta a Zsidó Párt erdélyi végrehajtó bizottságának vasárnap Kolozsváron megtartott ülését. Erdélynek közel minden megyéjéből az ülés fontosságának tudatában sereglettek össze a delegátusok. Dr. Fischer József tartományi elnök d. n. 7 órakor nyitotta meg az ülést s az igazolások megtörténte után kezdetét vette a napirenden szereplő nagyjelentőségi kérdések tárgyalása.

A jelentések

Dr. Klein Miksa ügyvezető alelnök behatóan ismertette a Zsidó Párt mai szervezeti és erkölcsi helyzetét és miután párhuzamot von a múlt évi választás eredményei és az ez évi lehetőségek között, megállapítja, hogy a Párt igen kedvező kilátásokkal veti magát bele a választási harcba. Minden reményünk meg van arra, — mondotta — mandátumaink száma jelentős mértékben emelkedni fog és a kedvező körülmények szerencsés összejárása esetében számíthatunk parlamenti képviselőink többszörösére való emelkedésére is. Felkészültségünk legerősebb tényezője az általános lelkesedés, mely az összes zsidóság, a pártvezetőség és a parlamenti klub oly rövid idő alatt kifejtett öntudatos és eredményes tevékenységét honorálja.

A szervezeti jelentést követően Vigdorovits Izsó, a Párt pénzügyi bizottságának elnöke terjeszti be jelentését és ismerteti azokat a súlyos körülményeket, melyek a Párt alaposabb beszerzését anyagi szempontból eddig gátolták. A zsidóság részéről most nagyobb pénzáldozatra reflektál a Párt, mert a választási kampány és a listák letétele óriási anyagi megterhelést jelent, és a szükséges pénzalapok felhozatala esakis a Párt tehetősebb tagjainak áldozatkészségével válik lehetségessé. A két pénzakvizíciós módszer közül — tagdíjinkasszás, vagy alkalmi pénzügyi kampány; az utóbbit találja célravezetőnek, mert — mint a tapasztalatok mutatják, a tagdíjak inkasszálása és adminisztrálása felemészti a befolyt csekély összegeket. A szükség esetén beindított alkalmi kampány, ha rendszernek nem is, de pillanatnyi segítségnek kitűnően bevált. Allításaink fentartására részletezi a két módszert és ismerteti a Kolozsváron beindított akciót, amelyik az általános lelkesedés és áldozatkészség segítségével már az eddigi néhány nap alatt is jelentékeny eredményt produkált. Fejlesztéseinek konkluziójaként a következő határozati javaslattal járul az ülés elé:

Fel kell szőlítani az összes megyei szervezeteket, hogy akár tagdíjinkasszás, akár alkalmi kampány azonnali levezetésével a legrövidebb időn belül hozzák fel és legkésőbb f. hó 30-ig küldjék be azokat az összegeket, melyek a jelölési listák benyújtásához és a központi hozzájáruláshoz szükségesek.

A javaslatot egyhangulag elfogadták. A lehetőségek közelebbi megismerése céljából ezek után az egyes vármegyék jelenlévő képviselői egyenként nyilatkoznak a tagozat anyagi képességéről és mindegyik tagozati vezető vállalja,

hogy a listák letételéhez szükséges összeget a kívánt időn belül előteremtik.

A napirend utolsó pontjaként a küldött öttagú bizottság betérjeszti javaslatait a jelölésekre nézve. Hosszu és alapos vita után, ami a nagyjelentőségi kérdést minden oldalról megvilágította, a következő jelölések fölött döntött a végrehajtó bizottság:

Alsófehérmegye: Dr. Fischer József.
Aradmegye: Adler Tibor.
Biharmegye: Adler Tibor.

Brassómegye: Dr. Ritter Sámuel.
Caras-Severin: a pártelnökségre bízva.

Csik: a pártelnökségre bízva.
Fogarasz: a pártelnökségre bízva.
Háromszék: a pártelnökségre bízva.
Hunyad: Dr. Szegő Ernő.
Kisküküllő: Dr. Klein Miksa.
Kolozs: Dr. Kertész Jenő.
Máramaros: Dr. Fischer József.
Adler Tibor.
Maros: Dr. Czitrom Béla.

Nagyküküllő: pártelnökségre bízva.
Naszód: Dr. Halberg Gyula.
Szamos: pártvezetőségre bízva.
Szatmár: Dr. Fischer József, dr. Klein Miksa, Adler Tibor.
Szeben: Dr. Fischer József.
Szilágy: Dr. Kertész Jenő, dr. Kertész Samu.

Temes-Torontál: Dr. Ligeti Sámuel.
Torda: Dr. Reich József.
Udvarhely: Dr. Kálmán József.

A bukovinai megyékben az erdélyi vezetőség részére fentartott helyekre: Lápunamegye: Dr. Klein Miksa. Rádautimegye: Dr. Ligeti Sámuel. Storojinetimegye: Dr. Marton Ernő.

Az ülést a napirenden szereplő összes kérdések alapos megvitatása után az elnök dr. Fischer József a késő éjjeli órákban zárta be.

Az egész országra kiterjedő kommunista szervezkedést lepleztek le Bukarestben

Egy németországi szovjet megbízott szervezte a kommunistákat. Kolozsváron is történtek letartóztatások

Bucuresti-Bukarest, június 20. (Az Uj Kelet tud.) A sziguranca nagyarányú kommunista szervezkedést leplezett le, amelynek centrumai Bukarestben és Kisenében voltak, de kiterjesztette működését az egész országra. A szervezet vezetője egy Arnold Gusztáv nevű német egyén, aki a berlini kommunista központ megbízásából jött az országba, hogy újjászerveze a romániai kommunista mozgalmat.

Eddig 18 ezer dollárt költött Arnold a szervezkedés céljaira és különösen a választások időpontját tartotta megfelelőnek a propagandája kiszélesítésére.

Több titkos nyomdát állított fel, ahol naponként 20 ezer lázító manifesztumot nyomtak ki és készítettek elő terjesztésre.

Tegnap letartóztatták Arnold Gusztávot, akinek lakásán rendkívüli fontosságú okmányokat találtak, amelyek nemcsak a romániai mozgalomra, hanem a kommunista központ berlini működésére is igen értékes adatokat tartalmaztak. A sziguranca vezérigazgatósága tegnap rádió összeköttetésbe lépett a berlini rendőrfőnökséggel, amely megerősítette, hogy

Arnold egyike azon német agitátoroknak, akik moszkvai megbízásból dolgozik.

Bukarestben tegnap letartóztattak több, mint 30 gyanúsítottat, köztük 11 nyomdászt, de letartóztatások történtek Kisenében és az ország más centrumaiban is. Tegnap két kurir is érkezett Berlinből, akiket az Arnold lakásán várakozó detektívek azonnal lefűleltek.

Cluj-Kolozsvár, június 20. (Az Uj Kelet tud.) A bukaresti eseményekkel egy időben Kolozsváron is letartóztatások történtek. Vasárnapról szombatra virradó éjszaka tíz egyént vettek őrizetbe. Állítólag egy szovjetkurir utazott át vasárnap éjjel Kolozsváron, kit letartóztattak. A nála talált adatok alapján tar-

Raktárunkon lévő zsidó tárgyú könyveket olcsón kiárulsítjuk:

Max Nordau: dr. Kohn — — 25 L
Felix Weltch: A zsidókérdés a modern eszméramlatok tükrében — — — — — 25 “
Solem Alejchem: Leégett nemesek — — — — — 10 “
Paneth Herman: Utazásom a Szentföldön — — — — — 5 “
Marton Ernő: Zsidó nemzet Erdélyben — — — — — 5 “

tóztatták le egy kolozsvári nyomda társ tulajdonosát, a különböző műhelyekben dolgozó munkásokat és magántisztviselőket.

A letartóztatásokról a kolozsvári rendőrségen semmiféle felvilágosításokat nem adnak. A nyomozás rendkívüli erélyvel folyik és abban az összes kolozsvári hivatalok résztvesznek. A tépáranacsok, a táblai ügyészség és a rendőrség egyaránt érdeklődik az események iránt, mer ezt a leleplezést az utóbbi évek legnagyobb jelentőségű kommunista szervezkedésének tartják. Az elővezetések és kihallgatások hétfőn egész napon át folytak.

Két német tartománynak van már nemzeti szocialista kormánya

A baloldali és a demokratikus pártok kerültek többségbe a hesseni tartománygyűlési választásokon

Berlin, június 20. Anhalt után most már Oldenburgnak is megvan a nemzeti szocialista kormánya. A tartományi választások az elmúlt héten zajlottak le és az 59 mandátum közül harminc jutott a nemzeti szocialista párt birtokába. A tartományi gyűlés erre megalakult és az alkotmány értelmében megválasztotta a kormányt. Mint hogy a nemzeti szocialisták többségben voltak, a kormány az ő körükből került ki. Miniszterelnökké az oldenburgi nemzeti szocialista párttagozat vezetőjét Rövert választották meg.

Röver első tartománygyűlési beszédében kijelentette, hogy miniszterelnöki pozícióját egyedül és kizárólag Hitlernek köszönheti. A hatalmat — mondotta — amit megszereztem, a legbrutálisabb eszközökkel fogom igénybevenni.

A vakmerőhangú beszéd az ellenzék soraiban nagy fölháborodást keltett. A képviselők a padokat csapkodták és követelték az elnöktől, hogy ne engedje a miniszterelnököt beszélni. Az elnök végül kénytelen volt az ülést felfüggeszteni.

Berlin, június 20. Hessenben a tartománygyűlési választásokon a szocialdemokraták 172 ezer 850, a centrum 108 ezer 600, a szocialista munkáspárt és kommunista disszidensek 11 ezer 900, a kommunisták 82 ezer 100, a német nemzetiek 11 ezer 100, a nemzeti szocialisták 328 ezer 300, a hesseni demokraták 4930 és a nemzeti egység lista (Ladvolk, keresztény szocialisták, gazdasági, nép, és állampárt) 25 ezer 270 szavazatot kaptak. A mandátumok

megoszlása a következő: szociáldemokraták 17, (kettővel több, mint az előző tartománygyűlésen), centrum 10 (változatlan), szocialista munkáspárt és kommunista disszidensek 1 (egy mandátumot vesztek), kommunisták 7 (3 mandátumot vesztek), német nemzetiek 1 (változatlan), nemzeti szocialisták 32 (öt mandátumot nyertek), nemzeti egységlista 2 (3 mandátumot vesztek).

Egyidejű jelentés szerint a nemzeti szocialista csoportok a bajor főváros több pontján egyenruhában, illetve kar szallagosan megkísérelték az egyenruhaviselési tilalommal szembe szállást. Erős karhatalmat vonultattak ki ellenük s mintegy ötven vezető letartóztattak s a tüntető csoportokat szétkergették.

— Szász Endre jubileuma. Szász Endre lapszerkesztő 25 éves újságírói jubileumának ünnepségei egyre nagyobb méreteken kezdenek kibontakozni. A jelek szerint az ünnepség egyben nagyarányú sajtótálalkozó is lesz a bukaresti, budapesti és erdélyi-bánsági sajtó képviselőinek tömeges részvételével. Az ünnepségek műsora pedig nivójában méltó lesz annak jelentőségéhez. A jubileumnak adandó kisebbség-nemzeti jutalom biztosítására irányuló akció is igen szép sikerrel biztat. Szász Endrét máris elhalmozták mindenfelől üdvözletekkel és ajándékokkal. Keresztessy Agnes és Samu iparművészek többek között egy igen szép intarziás fadiszmut ajánlottak fel a június 29-ki ünnepségre, amely a jelek szerint méltó évfordulója lesz Szász Endre negyedszázados érdemes sajtótevékenységének.

SPORT

Vasárnapi sport-csemények

Cluj-Kolozsvár, június 20. (Az Uj Kelet tudósítójától.) A magyar futballtalalom óta az erdélyi városok csapatai gyenge, egymásközötti futballmérkőzéseket rendeznek. Így aztán megtörténhetik az is, ami most már többször egymásután következett be, hogy Kolozsvárnak igen sovány volt a futballprogramja. A kolozsvári csapatok közül az Universitate és a Haggibbor vidéken voltak, a többiek kényszerpihenőnek.

Az ország többi részén a bajnoki mérkőzések finise játszott le, míg a külföldön újra néhány feltűnésteltető esemény történt. Az erdélyi sport események csúcspontján a budapesti vívógárda kolozsvári szereplése állott, mely nem mindennapi látványosság volt és a vívóport rajongói számára a legnagyobb szenzációját képezte. Részletes eredmények a következők.

Nagyvárad. Universitate—NAC 3:1 (0:1). Az első féldőben tulnyomó NAC főlény jellemezte a mezőnyt. A második féldőben az Universitate támad többet és Kovács vezetőgólját Trandafirescu egyenlítette. Utána a nagy formában lévő Surliasiu góljaival győz a kolozsvári egyetemistát.

Temesvár. UDR (Resica)—Gloria-CFR (Arad). 5:2. A Temesváron lejátszott bajnoki ligadöntőt megérdemelt nyerte a tavalyi bajnok. A mérkőzésnek szomorú szenzációja, hogy Lusz tig, az aradiak válogatott háttérvédje agy rázkodást szenvedett. Az UDR legközelebbi ellenfele a marosvásárhelyi Muresul csapata, mely valószínűleg elvárják a játékosok bántani csapattal szemben.

Venus Bukarest—Macabi Csernovic 5:0 (3:0). A bukovinai ligabajnok zsidó csapat érdemeletlen arányu vereséget szenvedett a Venustól. A Macabinak a döntőmeccset eredetileg saját pályáján kellett volna játszania, de a bukaresti zsidószövetség taktikusabbnak találta, ha a meccs Bukarestben játszódik. A csapat a csernovici ligadöntő meccsen súlyosan bántalmazott néhány játékosa nélkül szerepelt a mérkőzésen amelyet dr. Morar Teofil vezetett. A Venus így a déli és keleti liga bajnoka lett és az UDR—Muresul mérkőzés győztesével vívja meg az országos bajnoki döntőt.

Máramarosziget. Maramures—Sámson 1:1 (0:0). Heves iramu, izgalmas mérkőzés, mely az erőviszonyoknak megfelelően eldöntetlenül végződött. Miután az első selejtezőt 4:0 arányban a Maramuresul nyerte, a Sámson egyelőre nem kerül be az első osztályba, de mint a második osztály bajnoka startol a szezonban.

Svájc—Magyarország 3:1 (0:0). A svájci válogatott megérdemelten győzte le a magyar profikat. A fásaszto szezontól kimerült és formájukon kívül levő magyar futballisták nem tudtak egyetlen ellenfelet maradni a lelkes győzelemre törő svájci együttesnek. A magyar csapat egyetlen gólját is öngólból érte el.

Világrekordot állított fel Remece. Budapestről jelentik: Remece, a nagyszerű magyar diszkoszvető bajnok, a tegnapi dunakeszi atletikai versenyen 50 méter 49 cm-es hatalmas dobással új magyar rekordot állított fel, mely jobb az eddigi világrekordnál. A nagyszerű formában levő atléta rekordját most már hitelesíteni kell, mert országos versenyen, teljesen szabályos körülmények között érte el az imponáló eredményt.

Petschauer, Kabos és Gerevich Kolozsváron. A magyar vívógárda három olimpikonja óriási siker jegyében mu-

tatkozott be Kolozsváron, a Magyar Színház színpadán. A két világhírű zsidó vívó: Petschauer és Kabos klasszikus teljesítményt mutattak, mellettük Gerevich, akit a magyar gárda legtehetségesebb fiataljának tartanak, párdicszerű mozdulataival, ragyogó technikájával ragadtatta el a közönséget. A KAC vívóakadémiája nem váltotta ki a kiérdemelt érdeklődést. A vívóakadémia a kolozsvári vívók is sikerrel szerepeltek. Különösképpen kitűnt Erős

Csibi, a Haggibbor tehetséges fiatal vívója.

Torda. Haggibbor A.—Haggibbor B. 6:6. Rendkívül izgalmas hazennamérkőzés, amelyben két egyenlő játékerőjű együttes mérte össze erejét. A gólokat Szirmai (5), Salamon Kató, Klein Jolán (4) és Barnech Teréz (2) dobták. A kétezer néző előtt lezajlott verseny után a közönség lelkesen ünnepelte a Haggibbor nagyon tehetséges és ambiciózus hölgyjátékosait.

Szerda, június 22.

Bukarest, 9.15: Katonazene. — 12.05: Grammfónhangv. 1: Pontos időjelzés, időjárás, 2.25: Hírek. 4: Novellák. 4.45: Pontos időjelzés, időjárás, hírek. 5: Az Országos Postászenekar hangv.

Bécs, 19.45: Három évszázad tánca. Szimf. hangv.

Berlin, 23: Táncczene.

Breslau, 19.05: Szór. zene.

Frankfurt, 22: Mandolinhangv.

Langenberg, 20: Szór. zene.

Lipscse, 19.30: Szór. zene.

Stuttgart, 22: Mandolinhangv.

Riga, 18.30: Népszerű hangv. 21.45: Szalózene.

Poznan, 22.10: Táncczene.

Kattowitz, 21.10: Zongora.

Milánó, 20.30: Operettelőadás.

Róma, 17.45: Zenekari hangv.

Prága, 21: Csellóhangv.

Pozsony, 19.30: Hegedűhangv.

Brünn, 20.15: Szór. zene.

Stockholm, 22: Szór. zene.

Oslo, 22.15: Versek.

Toulouse, 20.15: Bécsi zene. 23: Kedvenc grammfónlemezek.

Belgrád, 17.30: Népdalok. 21.55: Rádiózenekar.

Madrid, 22.30: Kamarazene.

Brüsszel, 20: Rádiózenekar.

APRÓ

HIRDETÉSEK

Clujon egy régi, bevezetett stabil üzlethez, amely havi minimális 40.000 lej tiszta hasznót produkál 500.000 lejjel farsat keresek 50 százalék haszonrészesedéssel „Biztos egzisztencia” jellegre a kiadóba. Reflektánsoktól pontos címet.

Kiadó azonnalra 3 szobás komfortos lakás, irodahelyiségnek, vagy orvosi rendelőnek megfelelő 2 szoba és 1 szobából álló lakás. Nationala Biztosító Regina Maria 6.

Alkalmazás. Egy ügyes, megbízható fiatalember, aki a román nyelvet bírja és 30—50.000 lej készpénz garanciával rendelkezik egy régi cégnél állandó alkalmazást nyer. Cím a kiadóba.

Keresek megvételre hosszuszőrű, fehér német schnautzer kutyát. Cím a kiadóban.

Különbejáratu uccai szoba, fürdőszobahaszánálattal, kiadó. Egyetem u. 3. sz., I. emelet 4.

Német nevelőnőt keresek hét éves leányomhoz, románul tudók előnyben. Ajánlatok igénymegjelöléssel Porgesz Pál Huedin címre küldendők.

Budapesten tanult kezdő szűcssegéd állást keres. Cím a kiadóban.

Naponta frissen fejt kóser tehén- és bivalytej (házhöz szállítva is), valamint tejszín, tejföl, vaj és túró kapható Schwartz Ignácánál, Str. Filipescu (Szentlélek u.) 7. Ugyanott vegetárius koszt — kihordásra is — kapható. Csak megrendelésre.

Sapkahorgolást mindenféle formában, selyem és gyanjuból olesón vállalom. Calea Decebal 13. (volt Rudolf-ut) jobbra utolsó ajtó.

Minden adósnak, hitelezőnek nélkülözhetetlen

a Dr. Szeghő fordításában megjelent Agrár konverzió törvény közérthető magyarázatokkal. Ára 60.— lei. Előrefizetve portómentesen küldi Lepage Cluj

80

százalékban tartós gyógyulást eredményeznek a 67 fok Celsius kénes iszapfürdők ósi gyógyeljárás segítségével kőszvény-schiásná. Fev.: Pöstyén iroda, Mr. Lad. Singer Timisoara II. Str. Saguna 8.

Pöstyén

ZSIDÓ VILÁG

Rabbi Fischman Erdélyben

Rabbi Fischmann a ma élő gaonaink között az elsők között foglal helyet és mint a jeruzsálemi Hatór főszerkesztője és sok könyv szerzője a legnevesebb publicistáink és Talmud-tudósaink egyike. Ezenkívül hervadhatatlan érdemeket szerzett magának mint a Mizrahi-világszervezet egyik megalapítója és állandó agitator vezetője. Lankadatlan uttoró volt, aki a vallásos zsidóság nagy részét bekapcsolta a palesztinai újjáépítés szent munkájába. Ugy nagyszerű írásában, mint kitűnő beszédeiben a zsidó vallás érdekeinek legbuzgóbb szószólója. Ő írta egyszer: „Azok a „modern” zsidók, akik „országgal és nyelvel” megelégednek és akik a taliszt egy kék-fehér zászlóért felcsereleik, nemcsak a vallás, de a zsidó nemzetiség falán is rést ütnek”. És mégis az ő nagy befolyásának is köszönhető, hogy a 10-ik cionista világtalálkozásra, amikor ott először a kultur-programot megszavazták, a Mizrahi továbbra is benmaradt a cionista világszervezetben. Palesztina a második éne leti és hirdette, hogy az Erec és a zsidó nép vitális érdeke a cionista világszervezet hatáthos támogatása. A palesztinai mizrahi minta nevelési rendszer kiépítésével, irányítása által, pedig a zsidó chinuch terén maradandót alkotott, egye sitvén benne, mint ideális szintézist, a vallásos tudományokat a világiakkal.

A Mizrachinak is voltak dagályai és apályai. De még a legnehezebb időkben is R. Fischmann volt az, aki sok reményt és optimizmust hintett a néha csüggedő, többi neves mizrahi vezetékbe. Ismerte ő jól a francia közmondást: „Ha jól akarsz beszélni franciául, akkor előbb rosszul kell beszélned”. Rabbi M. Berlinnel együtt ő tette a Mizrachit oly elterjedt és fontos faktorrá a zsidó társadalomban.

R. Fischmann most Romániában tartózkodik és a közeli napokban Erdély pár nagyobb városába is ellátogat, hogy a Mizrahi és a Mizrahi-ifjuság fejlődését elősegítse és hogy itt is levezesse a Mizrahi Palesztinai Alap ezévi akcióját. Már évek óta várjuk az ő idejöveteletét és most végre a szent célt megtette a hosszú, fárasztó utat. Az ő látogatása Erdély egész zsidóságának érdeke kell legyen. Ez pedig nemcsak személyéért, hanem akciója érdekében is. Akik a Keren Mizrachira adományoznak, elősegítik Erecnek a zsidó vallás és etika alapján való felépítését és a gyermekek tízezeit nevelő mizrahi iskolák és jesivák fejlődését.

Rabbi Fischmann panaszkodik levelében e sorok írójának, hogy az ő szülő-országja, Románia zsidósága nem támogatta eléggé a Mizrahi Alapot. De hiszszük, hogy most már kellemes csalódást fogunk okozni neki... Látogatása alkal-mával üdvözljük őt a legforróbb zsidó szeretettel és hódolattal és reméljük, hogy önfeláldozó, lángoló szeretete Erecért, vallásunk és népünkért, nálunk is megtalálja a legteljesebb visszhangot! Baruch Hába!

Koffler Mózes (Sziget)

Mai Dekameron.

Az Uj Irók

Szerkeszti: Móricz Zsigmond. Ára 90 lej.

Kapható az Uj Kelet könyvostályában az ország és portóköltség előzetes beküldése ellenében (bélyegben is), vagy utánvétellel

34

A régi...
ség, úgy...
azok a...
rantálta

A gyártmányok...
a nyersanyag

HUR

— A máltai választ...
szenvetett a kormány...
entik: Maltában a v...
Strickland kormány...
vedett. A lakosság 92...
részt a szavazásban. A...
listák 21, a kormányzó...
párt egy mandátumot

— Renan hamvai. Pár...
francia szenátus törvé...
tött el, amelynek érte...
Quinet és Renan hamva...
helyezik el. A javaslat...
küldte a képviselőhá...
rasiat körül előrelátha...
táknak, mert tudva...
műveit az egyház áto...
bizonyos, hogy a javas...
enzói lesznek a francia

— Az elnökgyilkos G...
iltották Franciaország...
entik: A belügyminisz...
lete szerint Franciaor...
gulov írásainak terjeszt...
nyomatása. Gorgulov...
könyvet irt orosz nyelv...
íránt is intézkedik, hog...
nyelvű írásai sem terje...
ország területén s a fra...
z írásokat nem tovább

— Európa legnagyobb...
rejtélyes halála. Köln...
von Guillaumeét, a v...
Guillaume kábelgyár...
mage-i nyaralójában ag...
láltak. A halál körülmé...
lanok és nem tudják, g...
gyáros öngyilkosságot...
gyilkosságnak lett az a

— Köszönetnyilvánít...
kik súlyos gyászun...
vagy levél útján fejez...
ezuton monduk t...
Fenyő és Braunfeld c

— Tévedésből letar...
bergi színházi rendez...
entik: Leon Schiller s...
rendőrség azon a cím...
hogy oroszországi ko...
összeköttesében áll, m...
don bocsátották a rend...
hogy soha politikával...
tisztán művészi kérdés...
vezést egy moszkvai ve...

— Az utolsó japán...
ták Sanghait, London...
csapatok utolsó os...
Sanghait. A biztonsá...
rendőrség vette át töl...
— Agyonlőtte hugá...
lakoltatni. Bécsből je...
régóta viszályban élt...
papirgyáros ötvennyo...
fia és ennek ötvenötév...
Hétfőn Christen Káro...
tel ki akarták lakolta...
lingi villájából. Amik...
rői kilakoltatás végre...
tek, a felbőszült em...
lövessel agyonlőtte h...
kos akart lenni, de e...
tak.

Itt az alka...
☞

Féláron! Elsőranguan fest, tisztít ruhákat CZINK, Cluj

34%-os ármérséklés ★ a Lady

A régi felülmulthatatlan minőség, ugyanaz a tisztaság, ugyanazok a bódító parfümök, garantáltan eredeti üvegcékben.

A gyártmányok árának leszállítása lehetővé vált a nyersanyagok olcsóbbodása folytán.

KÖLNIVIZEKNÉL

Nemcsak az elsőrendű életszükségleti cikkek olcsóbbodnak, hanem azok is, amelyek széppé teszik az életet, kedvesebbé, elviselhetőbbé. A hírneves Lady-gyártmányok: Jockey Club, Rouge et Noir, Perle de Paris és Parisienne árának leszállítását a közönség széles rétegei, amelyek a gyártmányok vevői, lelkesedéssel fogják fogadni.

Kérjen eredeti üvegcéket a Lady garanciapécsettél. Ugyanazt a csodás gyártmányt kapja, de sokkal olcsóbb áron!

JOCKEY CLUB
ROUGE ET NOIR
PERLE DE PARIS
PARISIENNE

distillées par

Lady

HIREK

...ban
...yulást ered-
...k a 67 fok
...nes iszapfűr-
...gyógyeljárás
...köszvény-
...felv.: Pöstyén
...Lad. Singer
...ra II. Str.
...una 8.
...tvén
...LÁG
...ian
...ő gaonjaink
...al helyet és
...szerkesztője
...vevesebb pub
...nk egyike.
...emeket szer-
...hi-világszer-
...állandó agi-
...ró volt, aki
...szét bekap-
...szent mun-
...saiban, mint
...adó vallás
...lója, ő irta
...sidók, akik
...légednek és
...szólóért fel-
...de a zsidó
...k. És mégis
...köszönhető,
...kongresszu-
...ltur-progra-
...hi továbbra
...árszervezet-
...nje lett és
...a zsidó nép
...árszervezet
...sztinai miz-
...r kiépítésé-
...dig a zsidó
...kottott, egye-
...szintézist, a
...ágiakkal,
...dogályai és
...ebb időkben
...sok reményt
...a csüggedő,
...be. Ismerte
...: „Ha jól
...kkor előbb
...bi M. Ber-
...chit oly el-
...zsidó társa-
...niában tar-
...Erdély pár-
...zat, hogy a
...ság fejlődé-
...levezzesse a
...évi akcióját,
...idejövetelet
...megette a
...látogatása
...érdeke kell
...személyéért.
...Akkor a Ke-
...k, a lésegi-
...etika alap-
...rmekek tiz-
...ák és jesi-
...odik levelé-
...az ő szülő-
...nem támo-
...ot. De hisz-
...es családost
...atása alkal-
...rőbb zsidó
...reméljük,
...retete Erec-
...nálunk is
...visszhangot!
...es (Sziget)

— A máltai választásokon vereséget szenvedett a kormánypart. Londonból jelentik: Máltában a választásokon lord Bickland kormánypartja vereséget szenvedett. A lakosság 92 százaléka vett részt a szavazásban. Az olasz nemzeti párt 21. a kormányzópárt 10 és a munkáspárt egy mandátumot szereztek.

— Renan hamvai. Párizsból jelentik: A francia szenátus törvényjavaslatot fogadott el, amelynek értelmében Michelet, Renan és Renan hamvait a Pantheonban helyezik el. A javaslatot a szenátus átadta a képviselőházhoz. E törvényjavaslat körül előreláthatóan még heves viták lesznek, mert tudvalevő, hogy Renan híveit az egyház átok alá helyezte és bizonyos, hogy a javaslatnak emiatt ellenzői lesznek a francia törvényhozásban.

— Az elnökök Gorgulov írásait beutották Franciaországban. Párizsból jelentik: A belügyminisztérium egyik rendelete szerint Franciaországban tilos Gorgulov írásainak terjesztése, vagy újabb kiadás. Gorgulov tudvalevőleg több nyelven írt orosz nyelven. A rendelet azt is intézkedik, hogy Gorgulov orosz nyelvű írásai sem terjeszthetők Franciaország területén s a francia posta ezeket az írásokat nem továbbítja.

— Európa legnagyobb kábelgyárosának hirtelen halála. Kölnből jelentik: Max Guileummeé, a világhírű Felten és Guileumme kábelgyár tulajdonosát reggeli nyaralójában agyonlőtte, holtan találták. A halál körülményei még tisztázatlanok és nem tudják, hogy a dugaszgató gyáros öngyilkosságot követett el, vagy gyilkosságnak lett az áldozata.

— Köszönetnyilvánítás. Mindazoknak, akik súlyos gyászunkban személyesen, vagy levél útján fejezték ki részvétüket, szívesen mondunk hálás köszönetet. Penyő és Braunfeld család.

— Tévedésből letartóztattak egy lemergi színházi rendezőt. Lembergől jelentik: Leon Schiller színházi rendezőt a rendőrség azon a címen tartóztatta le, hogy oroszországi kommunista körökkel összeköttetésben áll. Mára azután szabaddá bocsátották a rendezőt, mire kiderült, hogy soha politikával nem foglalkozott és tisztán művészi kérdésekben folytatott tevékenységét egy moszkvai színház rendezőjének.

— Az utolsó japán csapatok is elhagyták Sanghait. Londonból jelentik: Japán csapatok utolsó osztagai is elhagyták Sanghait. A biztonsági szolgálatot kínai rendőrség vette át tőlük.

— Agyonlőtte hűgát, mert ki akarta őt lakoltatni. Bécsből jelentik: Mödlingben a hűgát vizsgálban élt egymással Christen papírgyáros ötvenéves Károly nevű hűgát és ennek ötvenöt éves Albin nevű hűgát. Előzőn Christen Károlyt rendőri segédlettel ki akarták lakoltatni nővérenek módosított villájából. Amikor a rendőrök a bírósági kilakoltatás végrehajtására megjelentek, a felbőszült ember három revolverrel agyonlőtte hűgát, majd öngyilkosságot akart követni, de ebben megakadályozták.

— Palesztinában még tart a szárazság. Londonból jelentik: Palesztinában tovább tart a nagy szárazság. A természet pusztulás veszedelme fenyegeti. A lakosság csak hetenként egyszer juthat vízmerítéshez a kiszáradt kútból, mert csaknem teljesen kiapadtak a takarékoskodni kell a vízzel.

— Értesítem a n. é. közönséget, hogy uriszbőségomat Calea Regele Ferdinand (Ferenc József ut) 32. alól Piata Unirei (Főtér) 29. (Corso-mozgó épület, emelet) alá helyeztem át. Az árakat a mai viszonyokhoz mérten jelentősen leszállítottam. A n. é. közönség további szíves pártfogását kéri Dávid Aron.

— Németországban megint megkezdődtek a véres politikai összeütközések. Berlinből jelentik: Az esseni tartományban felvő Geinsheim városkában tegnap este a szociáldemokraták közgyűlést rendeztek, amelyen megjelent a Reichsbanner mintegy hetven főnyi csoportja is. Kétszáz főnyi nemzeti szocialista tömeg is összeverődött, amely fejszékekkel és kaszákkal fegyverkezett fel és a gyűlés színhelye felé vonult. A Reichsbannerek és a nemzeti szocialisták összeverekedtek és a vereségben egy nemzeti szocialista halálos sérülést szenvedett. A Reichsbanner egyik tagját haldokolva szállították a kórházba, rengeteg könnyű sebesülte pedig házi kezelésbe vettek. A darmstadti rendőrség és a csendőrség csak a késő éjjeli órákban tudták a rendet helyreállítani.

— Idegesség, fejfájás, álmatlanság, szédülés, bágyadság, levertség, félelemérzések eseteinél a természetes Ferenc József keserűviz kútnó háziszser, amely az emésztő szervekből eredő zavarok nagy részét megszünteti s visszaadja a testnek és szellemnek régi munkaképességét. Orvosi szaktekintélyek megfigyelték, hogy a Ferenc József viz öreg embereknek is megbízhatóan és minden fájdalom nélkül hat. A Ferenc József keserűviz gyógyszerárakban, drogériákban és fűszerüzletekben kapható.

— Elsüllyedt a Sapho gőzös, amelynek potyautast a tengerbe dobták. Jelentette az Uj Kelet, hogy a Sapho nevű görög gőzhajó kapitánya a tengerbe dobott egy potyautast, akit egy közeli világítótorony őrre mentett meg. Utólag kiderült, hogy ez a potyautast utasítás ment minden kikötőhöz, hogy a Sapho kapitányát és tisztjeit a kegyetlenkedés miatt vonják felelősségre, bárhol kiköt a hajó. Azt hitték, hogy a gőzös Oranban szénfelvétel miatt kiköt, de a kapitány a büntetés-től való félelmében nem merte kikötőbe dirigálni a Saphot. Napokon át kóválygott a hajó a tengeren, míg a portugál partok közelében egy sziklaszirten zátonyra futott és személyzete mentőcsónakon egy elhagyott sziklaszigetre volt kénytelen menekülni. A hajó elsüllyedt.

— Politikai gyilkosság áldozatául esett az orosz ateisták elnöke. Londonból jelentik: Moszkvában át érkezett jelentések szerint Novoszibirszkben Nikiforov ismert kommunista vezető, az ateisták elnöke politikai gyilkosság áldozatául esett. Gyilkosait sikerült kézrekeríteni.

— Eljegyzés. Grünwald Lenkét Szilágy-csehről eljegyezte Grünfeld Zoltán Cluj. (Mindenkülön értesítés helyett.)

— Az amerikai szenátus a nemzetközi világgazdasági konferencia mellett foglalt állást. Washingtonból jelentik: A szenátus 235 szavazattal 24 ellenében helyeslően állást foglalt a nemzetközi világgazdasági konferencia terve mellett. A parlamenti határozatot nyomban közölték Hoover elnökkel.

— Ragyogó fehérségű fogak. Ugyanem máról holnapra — mert ez ártalmatlan lenne a fogak zománcának — de állandó használat esetén, a Pebeco-fogpaszta által ragyogó fehérséget biztosíthat fogainak. A fehér fogak széppé teszik az arcot.

— Egész Dánia gyászolja Kopenhága volt főrabiját. Kopenhágából jelentik: A napokban halt meg Kopenhágában dr. David Jakob Simonsen professzor, volt főrabij, aki néhány év óta visszavonult a rabbinatusi teendőktől és csak a tudományokért élt. A hírneves tudós halála alkalmából az ország lapjai hosszú hasábkákat írnak Simonsenről, az emberről és a tudományos élet kimagasló egyéniségéről. Simonsen egyedülálló, hatalmas héber könyvtárát a kopenhágai királyi könyvtárnak ajándékozta. Pénteken temették örösi részvét mellett. A kormány tagjai és az udvar képviselői kísérték a híres tudóst utolsó útjára.

— Európai kartell készül a műselyemgyárak között. Londonból jelentik: Olasz, francia, belga, holland, angol, német és svájci műselyemgyárak közötti kartell-tárgyalások kedvező stádiumba jutottak. A piac- és árszabályozó általános megállapodás valószínűleg az ősz beállta előtt létrejön.

— Hatvannégy méter magas kivilágított szökőkút Prágában. Prágából jelentik: A prágai Sokol-kiállításán tegnap próbálták ki a Zikmund testvérek cég által 150.000 koronás költséggel felépített és tüzijátékkal megvilágított szökőkutat, amely a Sokol-kiállítás egyik legszebb attrakcióját képezi. A vizsugár hatvannégy méter magas.

— Mozdony és teherautó karambolja Németországban. Berlinből jelentik: Holsteinban, Rendsburg közelében, vasúti átjárónál mozdony elütött egy teherautót, amelyen 21 utas volt. Az összes utasok megsebesültek. Négy sebesült állapota életveszélyes. Ezeket a kieli kórházba szállították be, míg a többiek másikk járművön folytathatták útjukat első segélyben részesítés után.

Gyökeres pénzügyi reformok várhatók

Mindent megtudhat az „Argus” Románia egyetlen kereskedelmi, ipari és pénzügyi napilapjából. Évi előfizetés 1000 lej, fél-évi 500 lej, negyedévi 300 lej. Küldje be Lepagehoz Kolozsvár és a lapot direkt kapja. Hirdetéseket előnyösen szintén Lepage továbbít.

NAPRÓL NAPRA

A finnországi Vyborgban 26-án maratoni verseny lesz, amelyen általános megjelentésre Nurmi is indul. A finnek a csodafutót Losangelesben is starthoz állítják, noha tiszta amatőrsege körül az utóbbi hetekben széleskörű viták voltak, sőt professzionistává is akarták nyilvánítani.

Japánban egyik buddhista szekta engedélyezte a nők lelkészkedését. A lelkészneknek, akik csak kisebbfokú pagodában teljesíthetnek papi szolgálatot, hajukat le kell vágatniuk. Számukra színes ruha viselése is tilos.

Dublinban ma megkezdődött a nemzetközi eucharisztikus kongresszus. A lobogó- és virágdíszolt öltött fővárost ünnepi áhítat hatja át. Lauri bíboros, a pápa delegátusa hajón érkezett a kongresszusra. A hajót az ir partok előtt az ir nemzetij hadsereg repülőfőlöttája várta s kísérté a kikötőbe, ahol a bíboros harangzugas közben lépett partra s fogadta a hatóságok tisztelgését. Az eucharisztikus kongresszus alkalmából Dublinban és környékén 200 ezer ember járult a szentségekhez.

A kaliforniai színészegyesület három amerikai vasúttársasággal megállapodást kötött aziránt, hogy a Losangeles-Newyork vonalon kelet felé szállítandó halottakhoz kísérőként olyan állásnélküli színészeket fogadjon alkalmazni, akiknek nincs meg az anyagi lehetőségük a Newyorkba való visszajutásra.

Toscaninival megállapodás jött létre aziránt, hogy Bayreuthban az ünnepi játékokon ő dirigálja a Mesterdalnokokat és a Parsifalt.

A Dunakeszin rendezett kerületi atlétikai bajnoki versenyen Remez József a diszkoszvetést 50 méter 74 cm, legjobb eddigi európai eredménnyel nyerte. A rekordot hitelesíteni fogják.

Furwänglernek, a bayreuthi ünnepi játékok vezetőjének elvi differenciái támadtak Wagner Winifred asszonnyal s ezért a híres karmester lemondott az ünnepi játékok zenei vezetéséről.

A varsói nemzetközi repülőmeetingen 50 ezer főnyi közönség jelent meg. A vadászrepülőgépek kategóriájában a lengyelek, az akrobatarepülésben a jugoszlávok győztek.

A kommunisták Bernben nagy tiltakozó felvonulást tartottak. Bernből jelentik: A kommunisták ma tiltakozó felvonulást rendeztek a zürichi tüntetők néhány nappal ezelőtti szétkergetése miatt. Bernben a tüntetéssel kapcsolatban jelentősebb incidensek nem fordultak elő.

Itt az alkalom az olcsó szakszerű ruhafestés és tisztításra. Siessen a „CRISTAL”-ba Cluj

